

Velja po pošti:

za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . " 2-20
za Nemčijo celoletno . . . 29.—
za ostalo inozemstvo . . . 35.—

V Ljubljani na dom:

za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . " 2.—
V opravi prejemov mesečno . . . 1-70

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . " 7.—
za Nemčijo celoletno . . . 9.—
za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENEČ

Inserati:
Enostopna pettivrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 18 v
za dvakrat . . . " 15 "
za trikrat . . . " 13 "
za večkrat primeren popust.
Poročna oznaka, zabavne, smertne (14):
enostopna pettivrsta po 23 vin.
Poslano:
enostopna pettivrsta po 40 vin.
Izahaja vsak dan, izvenredni
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vesni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 28.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Samo tri dni je še do žrebanja
velike loterije „Slov. Straže“!

Draginja.

Draginjski problemi imajo svoj poseben značaj: čuti jih vsakdo, razume pa malo kdo. In vendar je malo vprašanih, katere je treba reševati s toliko previdnostjo in toliko trezno pametjo, kot je draginjsko vprašanje. Vsaka tozadevna odredba ima naravo dvoreznega meča; nekaj časa reže na eno stran — potem pa naenkrat začne rezati na drugo . . .

Pred vsem treba natančno razločiti pojem draginje. Navadno se razumeva pod tem pojmom samo draginja živil. Jasno je, da pojem s tem ni izčrpan. Pojem o draginji v resnici obsega vse potrebščine človeškega življenja, tedaj ne le živila, temuč tudi obleko, stanovanje, luč; ne le kmetijske pridelke z mesom vred, temuč tudi kolonialno blago s sladkorjem.

Zgodovinska izkušnja je, da vojska porablja vse potrebščine, tudi v slučaju, da je svetovni trg odprt. Tembolj pa v slučaju, da je svetovni trg zaprt in mora vojskujoka se država na celi črti živeti »ob svojem«. V tem položaju se nahajata centralni državi: Avstrija in Nemčija.

Naravno je tedaj, da vlada v Avstriji draginja in da tudi Kranjska ni izvzeta. Ravno tako naravno je, da se dviga od vseh strani klic za odpomoč zoper draginjo.

Malo jih je pa, ki vedo kaj pomeni tega nasvetovati. Vsak presoja stvar samo s svojega stališča in meni, naj se drugemu vzame, kar njemu manjka! To pa seveda ni nobena rešitev problema, temuč je podobno delo kakor bečvevo, ki naredi novo luknjo, da zamaši staro.

Pri rešitvi draginjskega problema si treba pred vsem eno držati pred oči: Skrbno varovati in po možnosti ojačati domače narodno gospodarstvo, da zamore stalno proizvajati, kar potrebujemo.

Ostanimo pri živilih. Tu je vse odvisno od kmetijstva. Se nikdar nismo bili tako potrebni cvetočega kmetijstva kakor zdaj. To se pravi: potrebni smo ga bili vedno enako, toda mnogo ljudi tega ni hotelo priznati ali tega ni razumelo. Danes je to vsakemu jasno, ki ima le količjak pameti.

Prva točka je tedaj, skrbno varovati in ojačati naše kmetijstvo; skrbeti za to, da proizvaja največjo, sploh mogočo količino živil. V ta namen je pa zlasti gledati na to,

da dela kmetijsko ljudstvo z veseljem in da se more veseliti pridelanega sadeža. Treba pomisliti, da kmetija ni tovarna, kjer stoji delavec določen čas pri stroju in stroj enako teče, jeli delavec dobre ali slabe volje. Kmetija zahteva zelo različen delovni čas, včasih do 18 ur na dan, in prijeti se ga mora dandanes vse, kar je pri hiši: žene, otroci, starčki. Zahteva pa obenem največjo individualno intenzivnost pri delu. Brez pravega duha se to delo nikakor ne opravi. Tako je vsaj pri nas, v deželi male kmetije. Brez izredne požrtvovalnosti, izrednega napa vsega od kmetije živčnega prebivalstva ne gre. Zato je pa tudi najslabše sredstvo zoper draginjo, če se kmetovalca kakorkoli ovira ali še celo proti njemu hujska, češ, da sedaj bogve kaj zasluži ali bogve kako dobro živi. Naj se ne pozabi, da ima kmet vendar pravico živeti in da bi žalostno bilo, če bi ne pridelal živeža za svojo lastno hišo. Hujskarija proti kmetu je bila vedno grda, v sedanjih okoliščinah je pa naravnost hudodelstvo, kajti če kmetijsko ljudstvo izgubi veselje do kmetijskega dela, potem se je bati desetkrat hujske draginje kot je današnja.

Rešitev draginjskega vprašanja v prvi vrsti ne obstoji v tem, da se to in ono živilo dobi danes za toliko vinarjev ceneje, ne zmanjša se za to, po čem bo čez 2 ali 3 mesece — temuč v tem, da se osigura dobava živil celemu prebivalstvu po dosegljivih, narodnogospodarsko utemeljenih cenah, enakomerno ves čas izrednih razmer.

In sedaj prihajamo k drugi točki. Poudarjali smo, da mora biti cena dosegljiva — seve, dosegljiva na obe strani, napram producentu in konsumentu. Za producenta-kmetovalca mora biti cena taka, da vzbuja zadostno veselje do dela, za konsumenta pa taka, da more živeti.

Tu pa je navidezno nepremostljiv prepad. Resnica je, da so že današnje cene živil tako visoke, da vsi oni sloji, ki so navezani na tesne denarne dohodke, živijo v najtežavnejših razmerah. Gostač in bajtar, industrijni delavec, mali uslužbenec, mali in srednji uradniki, vsak mali namješčenec in obrtnik opravičeno toži čez draginjo. Kako temu odpomoči? Najslabše sredstvo bi bilo, pritiskati čez mero na kmetijstvo. To bi rodilo nevarnost, da kmetijstvo za bodoče odreče in to bi pomenilo katastrofo.

Po naših mislih zamore samo eno sredstvo privedi do uspeha. Avstrija, odrezana od svetovnega prometa, se nahaja v položaju oblegane trdnjave. Zato se mora tudi prehrana ljudstva urediti po podobnih načelih, kakor v obleganih trdnjavah. Prehrana ljudstva spada v tem slučaju med vojne stroške. Kratko povedano: Skrb države je, preskrbeti zaloge živil po sedaj običajnih cenah — in jih oddajati, četudi z izgubo, revnejšim slojem po cenah, ki so za te sloje dosegljive. Vojska stane ogromne vsote, to ve vsak otrok. Odločilno vprašanje pa ni, če bo veljata ta vojska končno par milijard več ali manj — temuč odločilno vprašanje je: da zmagamo. V ta namen je pa treba tudi osigurati možnost, da se ljudstvo normalno prehrani. To je ravno tako važno, kakor prehrana armade. Vojska bo, če država nastopi nasvetovano pot, sicer veljala financijelno par milijard več — a ohranila se bo državi najdražji, nena doma stljivi zaklad: zdrav rod. S tem šele se bo pa zagotovila bodočnost naše države, kajti obvarovali se bodo državni zakladi v desetkratni in stokratni ceni milijard, izdanih za prehrano ljudstva.

Irredentariji.

(Iz Gorice.)

(Izvirno poročilo »Slovencu«.)

Goriški Slovenci dobro poznamo laško irredento, ki je pripravljala tla materji Italiji. Poznali smo te može prav dobro in mnogokrat smo tudi občutili njih težko pest. Slovence so ti ljudje sovražili, tako so sovražili tudi vse, kar je dišalo po avstrijskem. Naših vojakov in častnikov niso mogli trpeti in kjer se jim je nudila tudi najmanjša prilika, so dajali duška svojim srčnim čutilom, ki so bila vedno onstran državne meje. Veteranska društva so prezirali in se posmehovali, ko so videli ob kakih slovesnostih veterance korakati po ulici. Brili in strigili so se ti tiči prav po garibaldinsko, in laške dame so, ako je le mogoče bilo, oblačile obleke, ki so kazale laške barve. V njih družbah se je govorilo »Nostra Italia«, laškemu parlamentu v Rimu so rekli »Nostra camera di deputati«, medtem ko so rekli dunajskemu parlamentu »Parlamento austriaco«. Goriški irredentariji so bili v Vidmu doma. Vsako nedeljo in praznik je poletelo tja doli lepo število teh naši državi kvarnih ljudi, kjer so se udeleževali raznovrstnih velelaških priredb, sodelovali na teh in tudi organizirali laške slavnosti. Ko so se pokazali na odrih takih-le slavnosti, jih je navzoča laška množica srčno pozdravljala in jim klicala »na svidenje«. Govorniki pa so pozivali italijansko vlado, naj se vendarle zgane in naj odredi trpeče brate onstran črnožoltih stebrov. Višek divjih hujskarij in zdražb proti Avstriji pa so dosegle značajne demonstracije v Vidmu, ki so se vršile pred nekaj leti, katerih se je udeležilo lepo število tržaških, istrskih in goriških irredentarijev. Ti Avstriji nevarni elementi so bili v vednem stiku z vodilnimi laškimi krogi in ovajali italijanskim oblastem vse, kar se je pri nas godilo. Za vsako vojaško vajo, ki se je vršila v Brdih, so v Italiji vedeli. Vsakega avstrijskega mislečega uradnika so sovražili, in če je bilo le mogoče, so v vse javne civilne službe nastavili ljudi iz Italije. »Lega nazionale« je sipala denar na debelo in ustanavljala otroške vrvice in ljudske šole v čisto slovenskih krajih. V teh šolah se je jako malo slišalo o našem cesarju in o Avstriji. In zgodil se je slučaj, da otroci neke take šole še cesarske pesmi niso znali peti. V teh šolah se je mnogokrat predavalo o Italiji, o italijanskih deželah, pesnikih in politikih, le o Avstriji malo ali nič. Posebno italijanska mladina je prednjačila pri delu za mater Italijo. Že kot mladi študentje so se nekateri vrgli na pesniško polje in opevali mater Italijo, pljuvali proti Avstriji in izražali v svojih pesmih nado, da pride čas odrešenja za brate v Avstriji. Danes se mnogo teh tičev nahaja v državni službi in se ne upajo tako javno nastopiti, kakor so to delali, ko so kruh šele iskali. — »Unione Ginnastica« je bila tudi strupeno gnezdo irredentarijev. Saj je znano, da so se v tem društvu zbirali najbolj zrel tiči. Ni še pozabljen, da so v tržaški »Ginnastici« našli bombe. Komu so bombe bile namenjene, je jasno. Italijanskemu kralju gotovo ne!

Tile spomini so mi prišli v glavo zdaj, ko je naša »zaveznica« stopila z revolverjem pred naše prsi in nesramno zahtevala, da ji moramo dati Tirolsko in Primorsko z Reko, sicer nas napade. — K sreči se naši diplomati niso udali in tako vidimo danes našo »zaveznico« Italijo, ki »uresničuje« svoje namene z mečem v roki in — izkrvaveva za neodrešene brate v Gorici, Trstu in v Istri. Izkrvaveva pravim, kajti preden doseže svoj namen in cilj, bo že izkravljena. Goriško območje in doberdobska planota pijeta srčno italijansko kri. Saj Italija nima koga odreševati ob nji. Saj vsi oni tiči, ki so pravili, da je v Gorici, v Trstu in v Istri vse za Italijo, so jo še pravočasno popihali tja v naročje svoje matere Italije. In Italija, ki izkrvaveva ob goriškem območju in doberdobski planoti, naj zgrabi za ušesa lastne zapegljivce, naše irredentarije kot glavne krivce te za Italijo nesrečne vojske. Oni so glavni krivci pogibelji italijanske vojske.

glas, noben puškin strel skoro ne pade v dopoldanskih urah. Nobenega človeka ne vzre oko. Vse mirno, vse mirno.

Kar naenkrat se začuje iz bližnje doline trikratni rezek pisk. Znak, da se bliža aeroplan. In kmalu se začuje nad nami enakomerni ropot motorja. In aeroplan plove tako mirno in ravnodušno nad našimi pozicijami skoro celo uro. Ne zmeni se prav nič za male bele oblačke, ki se razpokavajo v njegovi bližini. So mu pač sitne muhe, drugega nič. Osi ni med njimi, si misli lahkoživ, a spretni Francoz in leta mirno nad našo linijo in jo opazuje.

Kakor hitro izgine letalec, tedaj se pa oglasi neka nam precej znana laska baterija in meče prav noro svoje 12centimeter-ske granate na mali gozdiček in dalje proti Doberdobi. Cilja itak nima nobenega, strelja na gozd, ker domneva, da se skrivajo rezerve, a ni žive duše. In s temi strelji se upelje običajna kanonada. Je prav prijetna godba.

Laške baterije streljajo sledeče: ena na hrib Grize brdo, druga na gozdič ob cesti, ena teška 21 cm havbica iz Gradiške išče naše motorne moznarje. Neke poljske baterija iz Ronk strelja na vrh Kosič in dalje skuša doseči Jamlje.

Ne mislite, da streljajo vsi ti topovi naenkrat. Pade nekaj strelcev hitro za drugimi, pa je mir. V malih presledkih strelja samo poljska artiljerija, teška pa rabi ved-

LISTEK.

Štefan Klavs:

En dan v strelskem jarku.

(Izvirno poročilo »Slovencu«.)

Odlomek iz mojega dnevnika.

Ležim v skalnati duplini, ki so jo vojakji vdolbli v trda kraška tla. Dolga je ravnotoliko, da se morem pošteno pretegniti na ozki deski, pogrnjeni z odejami, ki mi služi za udobno ležišče.

Iznad Nanosa se dviguje veličastno solnce in pošilja svoje miroljubne žarke na mirno doberdobsko planoto. Solnce me je že našlo pred mojo poljšjo duplino in pogled je tako veličasten, da sem stal skoro dan za dnem od solnčnem vzhodu naslonjen na zid in zrl na vzhod, odkoder se je razlivala blagodejna luč, znanilka našega mira. S solnčnim vzhodom je vselej prekinil smrtonosni pehotni boj na doberdobski planoti.

Gledal sem na Doberdob; hiša razrušena, streha preluknjana. In kljub vsemu temu strašnemu razdejajanju stoje trdne kraške hiše veličastno v jutro. Kljubujoč oznanjuje sovražniku: še stoje tukaj stebri slovenske brambe, ki jih ne uniči niti peklenška 28 cm debela granata.

Solnce se počasi dviguje. Krasen dan se obeta.

Prvi moj pogled je na desno, kjer spi in opazuje že šest tednov praporščak Kren učinke svoje težke baterije. Ni še vstal, ker artiljeriji se ne mudi z delom, ima še dovolj časa in še dovolj municije na razpolago. No, tudi dobro, ako še artilerist spi, nič ne de, čakajo me danes še druge dolžnosti. Danes me je zadela služba, da moram paziti na kompanijo v okopih in drugi trije tovariši častniki bodo lepo čez dan spali.

Pregledam okope, v kolikor so jih v noči spopolnili in si pri tej priliki napravim načrt za nočno delo, ki ga bom vodil. V noči je nastalo nekaj novih kritij in travert, in na nekaterih mestih so povišali zid za komolec visoko. Pri tem jutranjem sprehodu, naša pozicija je oddaljena od laške kakih 70 do 80 korakov, je ravno jutraj čisto varno. Laški ostrostrelci še spe ali so pa še pri jutranji toaleti. In nevarni so mi ti polentariji samo od desne strani.

Moštvo poleže v kritjih spat po trudapolni noči. Samo straže pred okopi in žičnimi ovirami čujejo in opazujejo sovražnikovo nehanje.

Dolgo časa je mir in tiho vlada nad doberdobsko planoto; in skoro osamelega sem se čutil dostikrat, posebno pa ob nedeljah, ko niso vabili zvonovi k maši . . .

In to premirje sem porabil za jutranjo toaleto. Zbuditi sem moral svojega slugo, da mi je skuhal kavo, ki sem jo pil z največjim užitkom in slastjo.

Pri moji vili »Klavs« so se shajali vojaki mojega voda in po navadi smo ob zajutruku dolgo časa razpravljali o vsakdanjih dogodkih. Največji referat je vselej imel telefonist, ki je nam pravil novice, ki jih je vjel pri telefonu.

Nakratko opis moje vile. Leži vkopana v skalnata tla, ima močan strop s prvim nadstropjem za strelce in povrh tega še streho, katere ne prebije meniči prvi šrapnel. Seveda sem jo moral popraviti in jo preurediti po mojem okusu. V njej so tri ležišča; trde jelkine deske pogrnjene z vojaškimi odejami. Telefon kakor v prvomestni vili, samo še na vodovod čakam; dosedaj je le bataljonov štab tako srečen in ima vodovod za vsakdenje potrebe.

Stene trdna nepremagljiva kraška skala. Okno manjka, pač pa služi vhod istemu namenu.

Pred vilo stoje trije visoki zidovi, ki branijo njene stanovanke pri mirnem kramljanju na prostem zraku z desne strani pred sovražnimi krogli, z leve, s smeri od Tržiča pa nas zakrivajo prežečemu pogledu pohlepne laškega artiljerijskega opazovalca.

Kakih 150 do 200 korakov od nas proti vzhodu v smer Doberdoba je mal gozdiček; koliko kron je dala dežela zanj in koliko potnih srag je popila zemlja, preden je nastala mala oaza v puščavi. Ob robu gozda pelje cesta iz Doberdoba v Sele.

Veličasten mir po celi planoti. Noben

Kako je na Krasu.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

18. oktobra 1915.

Burja je začela tod po Krasu gospodariti, katero spremlja dež in mraz. Vse se je začelo stiskati in si pripravljati kolikor mogoče varna zavetja za mrzle zimske dni. Mraz je pri nas Krasovcih doma. Posebno pa burja gospodarila po obširnem kraškem kamenju tako, da človeku sapo jemlje. — Letos bo veliko več ljudi zmrzovalo na kršnem Krasu, kakor prejšnja leta. Vojsko imamo, vojaštva vse polno na levo in na desno. V vsaki hiši so vojaki, v vsakem hlevu konji. Kar niso mogli spraviti pod streho naši uborni hravori, to store novozgrajene barake, ki so zrastle iz tal kakor gobe po dežju. Voz za vozom se vleče, obložen z deskami in s tramovi. Tisoče pridnih rok dela, koplje, zbija, teše in pripravlja zavetja pred hudo zimo in še hujšo burjo. Bojišče na Krasu je izpremenjeno v veliko taborišče. Na stotine lesenih zgradb že stoji, druge se postavljajo in se bodo še postavile. Vojna uprava je že vse preskrbela za zimo. Moštvo je dobilo — deloma sedaj — toplo zimsko perilo in tople odeje. konji tople koče — vsi pa so dobili varna zavetja pred zimo. Tudi moštvo v strelnih jarkih je še precej zavarovano pred zimo in mrazom. Sicer pa se sedaj pogosteje menja. — Vse te naprave bi naša vojna uprava ne dala zgraditi, ako bi ne bila prepričana, da stoji naša armada neomajno trdno na svojem mestu in da ji še tako hud naval sovražnika ne izpodbiše tal.

Kaj novega pa se je zgodilo na Krasu v sedanjih dneh? Na to vprašanje odgovorim takoj. Močen laški napad dne 10. in 11. oktobra je bil odbit. Naši so izstrelili eno laško letalo in sovražni letalci, ki so se pojavili ta dva dneva, so morali oditi brez zaželenega uspeha. — To so najzanimivejše vesti zadnjih dni.

K zgorajmenju se sledeče: Kakor po navadi so Lah dne 9. t. m. začeli obstreljevati kraško kamenje v taki meri, da smo vedeli, da se pripravljajo za naslednji dan kaj hujšega. Nismo se varali. Dne 11. in 12. oktobra so se močne italijanske čete približale našim žičnim ograjam. A le približale, pravim. Do njih niso prišle. Italijanski vojaki so padali kakor snopje. Ogenj iz naših pušk je pokončil Italijane tako, da je ostalim kmalu minilo veselje še nadalje »šturmati«. Tako je bilo prvi in drugi dan. Vsi napadi so bili odbiti. Mi smo imeli razmeroma majhne zgube. Mrtvih malo, nekaj več je bilo ranjenecov. Sovražnik pa je zgubil pri teh naskokih nad 1000 mož, ki so bili večinoma mrtvi. Tiste dni so se prikazala tudi tri italijanska letala nad — — — — — Namen sovražnih letalcev je bil poognati v zrak z bombami stan našega višjega vojnega poveljstva. Nakana se pa ni posrečila. Sicer so letala napravila nekaj škode na vojakihi in konjih, ki pa ne pride v poštev. Pač pa je bilo, kakor že zgoraj omenjeno, eno sovražno letalo izstreljeno, ki je padlo na tla. Dva italijanska častnika sta prišla v naše roke.

Druga dva sovražna letalca, ki sta metala bombe na kameniti železniški most pri — — — — —, sta sicer srečno odnesla pete, a uspeha nista dosegla nobenega. Nekaj velikih lukenj sta napravila blizu mosta, drugega nič. Lah bi kaj radi preprečili promet železnice na tem mestu. Oni celo vidijo doli s Furlanije naše lokomotive, ki pihajo proti Trstu; Vidijo, a nič ne morejo. Njih topovi ne sežejo tako daleč, letala pa

ne morejo mostiča zadeti. Ta železniški promet Lahe takorekoč izniva. Naj jih le, pa jih bo šel!

Zopetno zavetje Belgrada je napravilo najboljši utis med vojaki in med civilnim prebivalstvom. Srbija, katero je vedno nekaj srbelo, mora biti kaznovana.

Tretje vojno posojilo in kmetovalci!

Kako podpisemo vojno posojilo?

Prijave za vojno posojilo sprejemajo poštna hranilnica na Dunaju in njene nabiralnice, to so: poštni uradi, dalje vse državne blagajnice in davčni uradi in avstro-ogrska banka.

Pa tudi vse druge banke, hranilnice in zavarovalnice smejo posredovati pri podpisovanju vojnega posojila.

Kdor hoče podpisati vojno posojilo, naj gre k najbližjemu domačemu denarnemu zavodu.

Pri vseh teh nabiralnicah dobi brezplačno tiskovino za prijavo posojila in pa tudi navodilo, kaj mu je storiti, da podpiše vojno posojilo.

Podpisovanje tretjega vojnega posojila se je pričelo 7. oktobra in se zaključi 6. novembra 1915. Rok za podpisovanje je prav kratek, zato se mora vsak podvzitati, da pravočasno podpiše prijavo. Kmetovalci, ne pomišljajte se! Najbolj varno in najbolj ugodno je naložen denar v vojnem posojilu! Zato hitite, da ne zamudite ugodne prilike!

Kdor podpiše za vojno posojilo samo 100 ali 200 kron mora vplačati nabavni znesek, to je: za vsakih podpisanih 100 K samo 93 K 10 h, takoj, ko podpiše prijavo.

Če presega podpisani znesek 200 K, je treba vplačati takoj samo 10% podpisanega zneska; 6. decembra in 5. januarja 1916 je plačati vsakokrat nadaljnjih 20%, dne 5. februarja 1916 25% in šele 6. marca 1916 ostanek. Na ta način je tudi manj premožnim kmetovalcem dana prilika, da podpišejo več kakor 200 kron vojnega posojila.

Ko je podpisovanje zaključeno, dobi podpisalec potrdilo, to je obveznico. Vsaka obveznica je opremljena s kuponi za izplačevanje obresti. Prve obresti zapadejo v plačilo 1. januarja 1916, zadnje 1. oktobra 1930, in sicer za preteklo četrtletje, vse druge obresti pa zapadejo polletno 1. januarja in 1. julija vsakega leta.

Obresti izplačujejo tudi poštni uradi.

Vojno posojilo podpiše lahko tudi tisti, ki sicer nima gotovine pač pa vrednostne papirje.

Vojno posojilo podpiše lahko tudi tisti, ki ima vrednostne papirje in nobene gotovine. Avstro-ogrska banka in vojna posojilnica na Dunaju dajeta na vrednostne papirje (državne obveznice in druge papirje) predume v namen, da se z njimi podpiše vojno posojilo.

V ta namen dajeta avstro-ogrska banka in vojna posojilnica predume na vrednostne papirje po vsakokratni uradni obrestni meri. Ta obrestna mera je za 1/2% nižja, kot pri drugih predumih. Kdor vzame predum na vrednostne papirje, da si z izkupilom nabavi vojno posojilo, mora sicer za predum plačevati obresti; te obresti pa so dosti nižje, kakor obresti, ki jih dobiva za vojno posojilo.

Tudi v tem slučaju mu torej prinaša vojno posojilo dobiček.

Z istimi pogoji se dobivajo posojila tu-

di proti zastavi hipotekarnih terjatev; pri tem se dovoljujejo olajšave glede pristojbin za listine, za vpise in izbrise iz zemljiške knjige. S posojilom, ki ga najameš na svoje posestvo, si lahko nabaviš vojno posojilo, ki ti bo prinašalo bogate obresti.

Kdor želi zastaviti vrednostne papirje ali najeti posojilo na svoje zemljišče, da si s tem omogoči nabavo vojnega posojila, naj se obrne do najbližnjega denarnega zavoda, ki mu bo radevolje vse potrebno preskrbel.

Kakšne ugodnosti še nudi vojno posojilo?

Marsikateri kmetovalec bi rad podpisal vojno posojilo, noče pa dati iz rok svojega denarja, ker se boji, da ne bo imel gotovine, kadar bo treba preurediti posestvo, prezidati hišo ali nakupiti živino i. dr. Tudi ta bojazen ni na mestu. Avstro-ogrska banka, vojna posojilnica in pa tudi druge banke dajejo proti zastavi vojnega posojila predume, in sicer po uradni obrestni meri, ki je za 1/2% nižja, kakor pri drugih predumih.

Kmetovalec, ki ima vojno posojilo, si lahko vsak čas preskrbi gotovino. Ako zastavi vojno posojilo, mu da banka ali vojna posojilnica predum v izmeri do 75% podpisanega vojnega posojila. Za ta predum plačuje mnogo nižje obresti, kakor jih dobiva za vojno posojilo. Z obrestmi vojnega posojila plačuje obresti preduma, ostane mu pa vedno lep dobiček.

Vojno posojilo je torej v vsakem oziru najpripravnije sredstvo za nalaganje denarja.

Kmetovalci! Država potrebuje denarja! Naša dolžnost je, da se radevolje odzovemo njenemu pozivu, in da vsak prispeva po svojih močeh.

Naši očetje in bratje krvave in umirajo na bojišču! Od nas, ki smo ostali doma, država ne zahteva takih žrtv. Zahteva le, da ji posodimo svoj denar, ki ga potrebuje, da srečno konča svetovno vojno.

Za posojilo nam plačuje bogate obresti, in že v kratkem času nam vrne posojilo celo in nezmanjšano.

Na mejah naše dežele preži verolomni sovražnik in stega svoje roke po naši lepi zemlji. Z neumorno vztrajnostjo zadržuje naše čete pohlepnege sovraga, ne straše se nobene nevarnosti in nobene žrtve.

Bodimo hvaležni svojim četam, ki branijo našo svobodo in grudo, ki jo obdelujete, ter jim dajmo, kar potrebujejo, da morejo vztrajati na svojem težkem mestu.

Kmetovalci! Podpišite vsi vojno posojilo! Sosed navdušuj sosedu; med vami naj ne bo omahljivca! Vsak prispevaj, kolikor more in kmalu nam zasije solnce sreče in miru.

Črtica z italijanskega bojišča.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Ogleduh.

Poziv v »Domoljubu«, da naj naše ljudstvo doma pomaga zasledovati sumljive osebe, ker je »Lahon« že v mirnem času napravil v slučaju vojne skrivnih zvez — me je spomnil na moj dogodek, koji ne sme biti zamolčan. Evo ga!

Že dva dni smo čakali povelja v neki kraški vasi. Ker smo imeli tudi razno stražno službo za preskrbeti, dokler nismo naprej proti bojni črti poklicani, doletelo me je, da sem bil določen kot poveljnik blagajniške straže (šest mož). Pod večer istega dne (baje 29. junija) pride k meni poročnik S... (računski vodja) kot službo

imejoči nadzorovalni častnik ter mi pravi, da se je v tej vasi konstatiralo vohunstvo in da se poslužuje ponoči znamenj z lučjo, ter da je za izsledenje tistega vohuna razpisana večja nagrada (menda 500 K) — naročil mi obenem, ker sem za ta posel izrazil veliko zanimanje, da smem z enim mojem iti ponoči patrolirati. Odredil sem vse potrebno za časa moje odsotnosti pri straži ter izbral nekega Z.... rodod iz Istre (po poklicu gostilničar in posestnik), da me spremlja na poizvedovanju.

Noč je bila jasna — zvezdice so migljale ena proti drugi kot bi si medseboj šepetale o bojnih dogodkih pod seboj — v daljavi se je čulo prasketanje pušk. Odredil sem, da sva si ovila čevlje z vrečami in dala puškam »svinčene hrane« — to je, da sva jih ostro nabila in hajd po temni vasi, katera je velika in je imela v mirnem času v nočnih urah več uličnih svetilk, katerih sedaj nikdo ne nažiga. Plazil sem se s spremljevalcem po ozkih ovinkih okrog hiš liki senca ali kot dva tihotapca, ki imata zlobne namene, ter sva skrbno pazila na vsako reč, ki navaja moč noči predstavljati drugače kot je bila navadno. Zlasti sva pazila na okna, strehe hiš in drugih poslopj, če bi se odkod nenadno pokazal kak svetloben žarek.

Prideva do pokopališča, preiščeva istotako vse kote, še mrtvašnico, v kateri sta ležala mrtva vojaka, eden od bosanskega polka (Turek) in nek drugi. Oba sta bila od sovražne zrakoplovse bombe strašno razmesarjena. Nič sumljivega nisem našel. Ko tako stojiva in obračava poglede po skupini hiš pred nama, se nama je zazdelo, da je švignil čez sadno drevje ki je obdajalo v večji množini to kopico hiš, čist svetloben žarek kakor ognjen curek in seveda zopet v sekundi izginil tako naglo, kakor je prišel. Spogledal sem se s spremljevalcem. Določila sva šepetaje v temi drevnih smer ter luči in plazila sva se naprej tiho, da bi bila slišala vsak najmanjši sum. Kar me pocuka moj spremljevalec za rokav in mi tihoma pokaže na neko visoko hišo in mi naglo šepetne, naj sem pozoren na dimnike, kojih je bilo po slemenu več. Nič nisem mogel nenavadnega razločiti in kljub vsem naporom se mi ni zdelo nič sumljivega. Vse to ni trajalo eno minuto časa. Ukažem stopiti v temo. Spremljevalec mi izrazi svoj sum, da se mu oblika tega in tega dimnika (določil je natanjko) ne zdi normalna in da domneva v tej podobi videti človeka. Greva okrog hiše na ono stran, kjer se je bolje dalo opazovati. Takoj vržem pogled na označeni dimnik. Čim bolj sem ga motril, tem bolj je tudi v meni vzbujal sum in vedno razločnejše je vpodabljal obliko stoječega človeka. Zaklical sem: »Kdo tu na strehi?« medtem ko sva napela peteline in namerila na to prikazen — dimnik, že tudi pripravljena, da je ta špijon in drug ni bil nihče — oborožen in bo poskusil skrajni odpor.

Brez kakega glasu se vrže prikazen na drugo stran strehe, tako naglo, da so kroglice najinih pušk zbrenčale njemu čez glavo v daljavo. Urnih krač je pobereva vsak na eni strani hiše za lopovom, toda ni ga bilo več; to tem ložje, ker ga je zakrivala tema. Nisva imela miru, udrila sva siloma v dotično hišo, ko sem preje večna vrata podrl s puškinim kopitom. Vsa hiša popolnoma prazna, čeravno sva preiskala najmanjši kotiček. — Nobenega sledu! — Še danes obžalujem, da se mi je ta lov tako izjalovil in da ni dobil pretkani iredentovski ogleduh, za svoje izdajalsko delo vrvi okoli vratu da bi se bil zasluženo zazibal

no po četrt ure za strel. Tedaj seveda se pa zemlja tudi temu primerno pretrese.

Moji ljudje so pri tej godbi prav vestni poslušalci in natanko ocenjujejo vsak strel. Navadno pravijo: »Kacelmaherji naj le pridno streljajo, da jim tem prej poide municija.« In jezé se, ker poljski topovi preveč pokajo, a težki govore bolj z basom, a tem veličastnejše in gotovješe.

Ta topovski boj traja brez vsakega uspeha za nasprotnike približno eno uro, nato pa nastopi zopet v našem oddelku mir.

In tovariš Kren me pokliče: »Štefan, pridi opazovat, kako bom prepočil Lahe iz onihle zabojev.«

Ne dam si dvakrat reči. Oborožen z daljnogledom splezam na opazovališče, ki je, bodi kratko omenjeno, zelo izpostavljeno krogom laškega ostrostrelca.

Pink, pink, že tičita dve krogli pod menoj v zidu. Nič ne de, si mislim, vsaj vsaka krogla ne zadene.

Kar naenkrat privrši nekaj težkega po zraku. Počasi teče, kakor bi bil voz nena-mazan, in oči že slede na cilj. Visok črn steber dima se dvigne za laško pozicijo. Strel je šel malo predaleč. Kren telefonira: 50 metrov predaleč, smer prava.

Moj ljubi strelec je že utihnil. Vse je izginilo v laških okopih; nasprotno pa stoji naši ljudje za zidom in poželjivo gledajo, kdaj bo padel prihodnji strel.

Pripelje se voziček, tako so namreč moji štajerci krstili težko granato, in se zakadi v laški okop. Granata je razcefrala zaboje in uničila del okopa. Kren telefonira: Volltreffer!

In približno vsak dan odda Kren do pet strel, da vznemirja laške prebivalce na hribu Griže brdo.

Opoldne mir. Solnce vroče pripeka na kraška skalnata tla, nobena sapica ne pre-giblje ožganih dreves, vse je mirno, niti ptičjega petja ne slišimo. Vse počiva.

Po običajnem popoldanskem spancu se oglasi zopet obojna artiljerija in muzika se nadaljuje. Veličasten koncert, kateremu ne smejo prisostvovati civilisti in ženske, in za katerega se ne pobira vstopnine.

Težki naši 30,5 cm možnarji pojo svojo težko pesem. Počasi govore, a tem odločnejše.

Poljski lahki topovi so takorekoč izzivači pri vsakem koncertu. Vedno so prvi v začetku, nato pa polagoma prepuste vodilno vlogo težkim sestram havbicam in stricem možnarjem.

Podnevi hodijo po planoti samo telefonisti, ki pregledujejo telefonično zvezo. Drugače je vse tiho in vse je skrito. Nihče ne bi slutil, kako je v resnici obljudena doberdobska planota.

Popoldne pišemo staršem in znancem pozdrave s fronte in smo veseli in židane volje. In še neko drugo opravilo je zelo važno za nas, gremo na lov na male živalice s črno piko na hrbtu. In kaj gosto so naseljene po okopih. Čete se menjajo, a stalni prebivalci okopov ostanejo in se nastanejo pri novih četah, da se pasma iz doberdobske planote ne zapusti. Tukajšnje živalice se razlikujejo od galiških sester. V bistvu so pa neprijetne, drugače pa stalne spremljevalke vojakov.

Nastopa mraz na doberdobski planoti.

Solnce ugaša v beneški ravnini in zvezda večernica se kaže nad Postojno.

In tedaj oživi doberdobska planota. Kakor netopirji prilezejo vojaki iz kraških lukenj, iz dolin, iz okopov in kritij.

Rezerve zasedejo mesta v okopih za slučaj napada, vse se pripravlja na bdenje in delo.

Noč na doberdobski planoti ni noč spanja in počitka, temveč dan dela, čuječnosti in straže s puško v roki za domovino.

In kakor pravi dr. Lenard v svoji črtici o Doberdobu, je v resnici planota izpremenjena v velikanski skedenj, v katerem mlati na tisoče mlatičev.

Redno prične mlatičev na Sv. Mihelju in se pomika na levo nad Gradiško čez Griže brdo proti Tržiču.

Dve ali tri minute se zaženo mlatiči in pritiskajo s cepci, nato se malo oddahnejo; v tem času dobe nekateri mlatiči okrepčila, in nato se pričneta iznova, in to z novo močjo. Streljajo padajo na gosto, kroglo brné okrog ušes, a ljudje se ne zmenijo za nje.

V noči se čutimo čisto varne. V noči se oživi promet med pozicijo in dolinami. Cele kolone marširajo za visokimi kraškimi zidovi. Eden nese polno vrečo zemlje, drugi težki hlood, tretji deske; in tako se pomikajo celo noč procesije po celi doberdobski planoti iz dolin v prvo linijo. Tamkaj že čaka drugo moštvo in gradi postojanke.

A še druga, in to pri vojakihi zelo priljubljena kolona se pomika po kamnitem potu. Kolona z menažo, vodo, kruhom ter pošto.

Na planoti smo dobivali menažo redno vsak dan ob enajstih ponoči. Prinašali so jo mali konjički v naše postojanke.

Med menažo se nihče ne zmeni za polentarje, samo straže pred postojanko pazijo in čujejo nad Lahom, da drugi brezskrbno použijejo svojo borno menažo.

Največje veselje pa pripravi nam vsem pošta. Vsak pričakuje radostnega pisma od očeta ali matere. Drugemu piše nevesta ali draga. Vsak rad bere novice iz domače vasi. A ljudje doma ne pišejo tako pogosto, kakor to žele vojaki v okopih.

Po menaži odide moštvo po svojem delu. Polovica kompanije čuje in bdi v okopih s puško v roki, druga polovica pa utrjuje postojanko.

In noč ni temna, čeprav niso zvezde tako močne, da bi razsvetljevale planoto; ker na planoti svetijo močnejše zvezde; naše bele svetilne rakete in laške v lepi zeleni barvi.

In planota je skoro neprestano razsvetljena; za hip otemni, in tedaj vsak pospeši korak in gleda, da kmalu dospe na svoje mesto.

Artiljerija zelo redkokdaj strelja v noči. Ne more opazovati učinkov, in tedaj rajši molči in počiva.

Tem živahnjejše pa govori puška. Govori kakor stara baba, ne zmanjka ji besedi — patronov. Klepeta in reglja neprestano do solnčnega vzhoda.

Skušal sem podati sliko noči in dneva na doberdobski planoti. Ni tako grozno na tej planoti. Prestal sem že hujše dogodke v Galiciji.

na veji prvega drevesa. Iz tega slučaja pa sem vendar lahko spoznal zastrupljeno agitacijo onih, kateri so ob izbruhu vojne izginili v blaženo deželo »polente«.

Kako umesten je bil vendar »Domo-ljubov« poziv na naše ljudstvo!

Pismo iz Gorice.

(Izvirno poročilo »Slovincu«.)

Gorica, 20. oktobra 1915.

Preteki teden so pričeli Lahi zopet streljati na Gorico. Da streljajo brez cilja, sledi iz tega, ker padajo streli na razne kraje in posamezno. En tak strel je padel na Rabato ter porušil neko hišo. Drugi je padel nekje za gradom, kjer je pobil v neki staji par glav živine. V soboto je padla granata na Katerinijev trg, kjer je navadno velik promet civilnega prebivalstva. Ubila je solkanskega pismošoj Ivana Tomažiča, ko se je vračal ravno domov. Pri tej priliki je bilo ranjenih tudi nekaj drugih oseb in par konjev. Granata je bila velikega kalibra. Ko se je razpočila, se je daleč naokoli zamajala zemlja; v bližini so popokale vse šipe. Druga granata je udarila v ulico Formica št. 1. K sreči pa ni bilo drugih nesreč.

Laška jezica se pa tako hitro ne bo še ohladila. Artiljerijsko obstreljevanje se na obeh straneh nadaljuje. Doseglo je ljutost prve in druge laške ofenzive. To je začetek tretje laške ofenzive, ki utegne stati Lahe še par sto tisoč mož; ker dočim prvi in drugi laški ofenzivi naša artiljerija ni posega — tu v Gorici vsaj — mnogo vmes, zdaj pridno odgovarja in marsikaka laška baterija je morala prisiljeno utihniti za večno. Stvari so še v teku, zato ni mogoče kaj izpregovoriti, le to lahko rečemo, da je pričelo ob Soči nekaj velikega, če ne večjega kot sta bili prva in druga laška ofenziva.

Te dni smo imeli zopet ceno meso v Gorici. Prodajalo se je preteklo soboto zjutraj po 1 K 60 h. Komu pa se imamo zahvaliti, da so se tako znižale cene? Našemu »dobremu« sosedu Lahu; paslal je par granat, ubil par živinčet ter nam preskrbel zopet nekaj cenega mesa.

Goriško glavarstvo je izdalo oglas o ubeglih vojnih ujetnikih, v katerem opominja prebivalstvo pred vsakim podpiranjem ubeglih ujetnikov bodisi s tem, da jim prodaja ali daruje civilne obleke, bodisi s tem, da jih prenočuje, ker le velikokrat so ti ubegli ujetniki — vohuni. Onim, ki nanašajo ubegle vojne ujetnike, se izplača nagrada 10—25 K.

Ker se ni opazilo v Gorici že dolgo nobenega slučaja kolere, je mestni fizikat ustavil cepljenje proti koleri, ki se je vršilo do zadnjih dni vsaki dan. S tem pade tudi obveznost za one, ki potujejo, pokazati poleg drugih potnih listov tudi spricevalo o cepljenju proti koleri.

Te dni je prinesla v mesto neka ženica mleko, katero je bilo tako redko, da je bilo nemogoče določiti njegovo gostoto z navadnimi galaktometri (priprava, s katero se meri gostota mleka). Na vprašanje, če je primešala kaj vode, se je na vso moč priduševala, da ne. Koliko ji je njeno priduševanje koristilo, nam ni znano, a gotovo je to, da je tako izkoriščevanje meščanov vse obsodbe vredno. Ni dovolj, da plačujemo mleko po 60 h in več, a zato naj pijemo še mesto mleka — vodo.

Denarni promet v Gorici je zopet oprt. Dovoljeno je odpošiljati in sprejemati denar do 1000 K, le na nakaznicah je izključeno vsako pisarjenje.

S spodnjega Krasa.

(Izvirno poročilo »Slovincu«.)

Zrakoplovi.

Zadnje dni smo imeli zelo jesensko vreme. Vetrja skoro ni bilo. Nobenega oblaka se ni videlo daleč naokoli. Za to ugodnost smo pa imeli mnogo zračnih obiskov potom zrakoplovov. V tem je treba Lahom priznati, da znajo prav lepo marširati visoko po zraku. V črti od Trsta do Gorice in proti fronti se zdaj tu zdaj tam v zraku zasliši tisto neprijetno brnenje letal. Krasno je gledati, kako lepo in hitro manevrirajo po zraku, — kako se svetijo v solnčni bliščobi. Razloček med našimi in laškimi letali je kakšenkrat težko spoznati. Najbolje se spozna po brnenju, ki se pri naših močnejše sliši, ker plavajo veliko nižje zemlji in imajo od zadaj zastavico. Laški zrakoplovi pa letajo visoko, ker niso nikoli varni pred našimi topovi, ki prežijo na sovražne moči v zraku. Zdaj tu zdaj tam zabobni naš top in okoli zrakoplova se zapazijo beli oblaki vedno gostejši, vedno bližje sovražnemu letalu, to so izstrelki šrapnelov, ki ga skušajo zadeti in vreči ob tla. To pa se ne posreči vsaki-krat, ker navadno leta visoko in pa neznanost hitro. Kakikrat je videti ves obdan od šrapnelskih izstrelkov, in ko misliš, da je zadet, pa se ti dvigne visoko in se prav malo zmeni za ves dim in krogelje, ki so ga obdajale.

Da pa ni vsak tako srečen, da bi odnesel zdravo kožo domov, smo videli pretekli teden. Le parkratje zabobnelo iz

različnih krajev spodnjega Krasa — par oblakov nad Kostonjico se je prikazalo in laško letalo je začelo padati. Kakor obstreljen ptič, ki leti vedno počasneje in nižje, tako je plaval vedno nižje proti fronti in želel priti vsaj ranjen v svojo domovino — a ni se mu posrečilo, padel je na naši strani in ostal naš.

Človek bi mislil, da bo vsaj v vetrovnem vremenu ozračje čisto laških letal. A ni tako. Res, da ne letajo tako pogosto — tupatam se že najde kak predrznež in se vzpne nad vetrovno ozračje in plava miren nad njim.

Ali so sovražni zrakoplovi kaj nevarni? Mnogo škode ne napravljajo, vsaj v kolikor moremo mi preceniti. Kaj delajo na bojni črti, to je za nas skrivnost. Gotovo škodujejo veliko s tem, da opazujejo razna premikanja čet in vozov.

Če mečejo bombe, gotovo ne delajo nič dobrega, a navadno tudi hudega ne veliko. V laških poročilih je navadno zapisano, če imajo kaj uspeha. Seveda ni vse resnično.

Bombe, ki so padle ob raznih prilikah v Komen, ali niso eksplodirale ali pa so raznesle samo zemljo naokoli. Kraji Kostonjica in Nabrežina so pa večkrat obiskovani kakor Komen. Na splošno pa se lahko reče, da velikih škod ne napravljajo.

Da izvemo, kdaj se bližajo sovražni zrakoplovi, nam dajo znamenje. Prebivalstvo naj bi se tedaj skrillo po kletah. Večina pa je vsled tega še bolj radovedna in gre na prosto, da lažje opazuje, kako bo zrakoplov zbežal ali kako ga bodo šrapneli preganjali.

Iz Tolmina.

(Izvirno poročilo »Slovincu«.)

Izmed občin, ki leže ob bojni črti, tik pred sovražnikom, in katerih niso še zapustili ljudje, prištevamo Sv. Lucijo in Tolmin. Sv. Lucijo še vedno varuje njen dobri varuh gospod župnik Josip Fabjan, dasi so cerkev in druge hiše podrtle od sovražnih granat, v Tolminu pa oskrbuje župnijo in dušno pastirstvo gospod kaplan Makuc. Dasi so Tolmin in podružnice vedno v najhujšem ognju, dasi sili Italijan vedno čez tolimsko območje, kakor čitamo vsak dan v uradnem sporočilu, vstrajajo še vedno ljudje v svojih rojstnih hišah, gospod kaplan pa oskrbuje župnijo kakor v mirnem času. Znano je, da je priletelo na tolimsko cerkev 23 granat, ki so celo stavbo pretresle, a ne podrle; ker je pa v cerkvi nevarno, opravlja se služba božja v kapelici sv. Antona, a iz dekanije cerkve smo spravili na Bled in v Ljubljano altarno podobo, cerkvene posode, lepo gotiško monstranco, kelih, cerkveno obleko, svečnike, križev pot, vse matice in arhiv. Milo je človeku gledati, kako ljubijo ljudje svoj dom; ne proč v tuje kraje, ne v barake, ampak pod skalo je vstrajalo enkrat 50 oseb iz Žabč tri dni, in dasi je nameril sovražnik na nje nad sto granat, se ni nikomur kaj hudega pripetilo; do deset tisoč granat in šrapnelov leti kak dan čez Tolmin, a ljudje opravljajo vedno svoja opravila, in č. gospod kaplan Makuc previduje bolnike večkrat v najhujšem ognju in po 10 t. m., se spominjamo vodij in čet po premaganju velike rečne črte... požrtvovalnega sodelovanja donavskega brodovja. In nemški listi ne morejo dovolj prehvaliti naših donavskih vojnih ladij.

Kako je sedaj v Beogradu.

Vojni poročevalec »Tagespošte« E. Lennhof poroča o Beogradu:

Mogočno se potiska Kalimegdan do reke, vendar pa ne napravlja posebnega vtisa; pod označo trdnjava si navadno predstavljamo nekaj drugega nego je ta grič z razvalinami. Stare stana iz opeke so razrušene, zgradbe so razbile granate. Ob železniški progi se vidijo kritja, ki so jih bili izkopali oni vrli možje, ki so ležali tu odrezani od svojih tovarišev 48 ur — pred seboj sovražne strojne puške in ročne granate, nad seboj kalimegdanske topove, za seboj pa široko reko, ki so jo bical tisoči izstrelkov.

Ladja se ustavi nasproti hotelu »Posavina«. Kakor na krožniku se dviga pred nami Belgrad, stolpi in kupole monumentalnih zgradb zaključujejo pogled navzgor. Poleg kalimegdanskega parka, potopljenega v jesenske barve, Mihajlova katedrala, potem smeli stolp hotela »Moskva«, ministrstva, ki le od daleč odlično učinkujejo, stari in novi konak.

Ulice so prazne; župan Petrovič, ki ga je vojaška uprava potrdila na njegovem mestu, pripoveduje sicer, da je ostalo v mestu približno petina prebivalstva, toda na cestah se ljudje ne pokažejo. Par otrok se ozira pred hišami; dečki z veselo zročimi črnimi očmi ponujajo kričee pisane razglednice, sicer je večinoma videti le ženske, ki se drenjajo na županstvu. Kosta Petrovič vodi ondi svoje posle kot mestni

načelnik. Že drugič ga je avstro-ogrsko poveljstvo potrdilo v njegovem dostojanstvu; tudi lani je med okupacijo ostal na svojem mestu kot župan. Seveda je narodnjak in ne ljubi Avstrijcev, toda prevzeto dolžnost izpolnjuje vestno: aprovizacija prebivalstva je njegova glavna naloga.

Ministrstva in javna poslopja služijo sedaj avstro-ogrskim in nemškim poveljstvom. V zunanem ministrstvu, kjer ima sedaj svoj sedež vojna pošta, se vneta čisti. Na dvorišču je zložena neznatna literatura, ki je bila še ostala v poslopju: Kup rdečih potnih listov, serija spisov proti avstro-ogrski upravi v Bosni in Hercegovini, liste diplomatskega Vodnika za l. 1914., v katerih je najti v najlepšem miru Hartwiga in barona Giesla drugega poleg drugega — in končno izvirne listine mednarodne komisije iz l. 1879. o ureditvi meje med Srbijo in Bolgarijo. Par korakov dalje kavarna, v kateri so se shajali k zarotniškim posvetovanjem Prinčič in tovariši, potem hiša fanatika Tankosića, pred katero straži orjašk Bošnjak, in končno konak. Nova siva zgradba še čaka dovršitve; notranji prostori še niso gotovi in šipe je strl zračni pritisk granat, ki so se razletele nad stari poslopjem. Stari konak ima malo kraljevskega na sebi; zunanost bi še ne bila slaba, toda v notranjosti je vtis zelo skromen. Samo bela prestolna dvorana in predveže z visokim dohodom učinkujeta odlično, ostali prostori so večinoma majhni in priprosti. Skoro v vseh prostorih so se našle knjige vseh mogočih panog znanosti; bogata je zbirka o artiljeriji in eksplozivnih snoveh, vmes Kruppovi, Erhardovi in Skodovi katalogi, skrbno numerirani in razvrščeni. Glavno knjižnico je porušila granata, ki je udarila v prestolno dvorano, vendar je škoda čudno majhna. Samo stena proti dvorani se je podrla, drugo je ostalo vse celo. Police s knjigami, temne zaveske z zlatom in celo udrti pod na dveh straneh še trdno drži; lestenc visi postrani, a moč eksplozije ga ni mogla uničiti. Pa tudi prestolna dvorana bo kmalu zopet popravljen; nova stena in nov lestenc — pa ne bo na ničemer več videti, da se je tu razlel težak izstrelak.

Vojaki korakajo mimo konaka; nekaj radovednih meščanskih prebivalcev, ki so si končno upali na dan, radovedno postaja krog straže pri vratih. Na oni strani otvarja zopet neki avstrijski lekarnar svojo lekarno, ostale trgovine so prejkoslej zaprte. V izlozbi neke knjižarne vise poleg srbskih časopisov pariški dnevnik iz zadnjih septemberskih dni, poleg pa se še svetijo pred vojno pritrjeni emailni napisi berlinskih listov: »B. Z. am Mittag«, »Berliner Morgenpost«.

Zgodaj pade noč na Belgrad; samo iz malokaterega okna prodira na cesto luč. Tedaj pa začno delovati žarometi, ki so postavljeni na posameznih cestnih voglih.

Naše c. in kr. donavsko brodovje.

Kakor pri prvem napadu na Srbijo, tako so se tudi sedaj izborna izkazali naši donavski monitorji pri premaganju rečnih ovir. »S toplim priznanjem« se glasi v poročilu našega generalnega štaba z dne 10. t. m., se spominjamo vodij in čet po premaganju velike rečne črte... požrtvovalnega sodelovanja donavskega brodovja. In nemški listi ne morejo dovolj prehvaliti naših donavskih vojnih ladij.

V miru, se razume, niso igrate te izvrstne ladje nobene vloge; večkrat so jih imeli samo za carinske ladje. Semtertja sta po dva monitorja priplula na Dunaj, kar pa ni vzbudilo skoro nobenega zanimanja. In vendar je donavsko brodovje temelj naše mornarice. Donavsko brodovje je bilo najprej ustanovljeno, njen ustanovitelj je namreč cesar Maksimilijan I. Luka za njegove ladje je bila na Dunaju na desnem bregu Donave med današnjim Augartnom in Štefanovim mostom. Za najvišjega poveljnika »Dunajskega rečnega brodovnega arzenala« je bil imenovan Jeronimus de Zara. Osebe je sestajalo iz brodovja večjih špancev in Italijanov. Pod naslednikom Ferdinandom I. so arzenal prestavili v notranjost mestnega obzidja, in sicer po l. 1529. prvem obleganju Dunaja od strani Turkov. Cesar Leopold I. se je izredno zanimal za to brodovje, ga povečal ter je l. 1692. poklical celo nekega francoskega admirala na Dunaj, ki se je imenoval Francois Joseph Marquis de Fleury. Ta mož je zahteval zgradbo novih ladij in je sam konstruiral ladje ploščate oblike, katere je imenoval »Klassikel«. Z njimi je napravljaj vsakovrstne poizkuse, samo da poizkuša praktično vrednost svoje iznajdbe.

Velikanski korak pa je napravilo brodovje šele pod Karlom VI., kateri je dal l. 1717. graditi nove, velike bojne ladje, katere so bile vse skupaj oborožene s 400 topovi. S to, v takratnih časih veliko vojno močjo se je udeležil viceadmiral in poveljnik brodovja, danski ladijski kapitan Peter pl. Anderson, obleganja trdnjave Belgrad, kjer se je brodovje odlikovalo in pospešilo padec trdnjave. Sovražniki, ki so razstrelili most, so bili uemočni, da bi

preprečili izkrcanje naših čet, ker je naše brodovje streljalo tik ob sovražni obali.

Kljub lepim uspehom se je donavsko brodovje v sledečih letih zelo zanemarjalo. Ladje so bile tako neuporabne, da so morali l. 1727. zgraditi nove ladje. Že pri spuščanju v vodo so naselile na peševje, naka se je arzenal razpustil. Cesar Jožef II. je dal luko zasuti in je podaril prostor c. kr. oskrbovalni pekarni.

Ali je mogoče misliti, da ga ni potreba? Ne! Ali v takratnih razmerah se ni moglo misliti na manevriranje brodovja. Jožef II. je bil, ki je hotel v veliko regulirati Donavo, del stroškov naj bi pa nosile občine. Ker so se pa občine tega branile, je rekel cesar: »Siliti ljudi nočem in ne maram za njih dobro, torej pustimo. Ali bojim se, ako ne bodo ljudje sami izpregledali, potem jih bo sama Donava strašno prisilila.«

Glavna dela pri regulaciji Donave so bila šele l. 1881, v glavnem končana in tedaj je bil cesar Franc Jožef I., ki se je zavzel za donavsko brodovje in dal zgraditi monitorje, ki vrše sedaj tako izborno svojo službo, da jih ves svet občuduje.

Kako je naročali moko.

Zavod za promet z žitom ob času vojske nam piše:

Kranjska dežela je navezana vseskozi na uvoz krušnega žita. Letos je trgovina z žitom in moko monopolizirana po državi in se je v to svrhu ustanovil Zavod za promet z žitom ob času vojske. Naloga in ob enem izključna pravica tega zavoda je, pokupiti razpoložljive množine žita po deželi sami, skrbeti za mletev ter dobavljati manikajoče žito in moko; delo zavoda je torej trgovsko.

Delovanje zavoda pa je začetano po raznih ministrskih naredbah, s katerimi se je določilo, koliko žita sme kdo obdržati zase in koliko ga mora oddati zavodu; na drugi strani pa tudi, koliko moke gre posameznim osebam, da se ista nabavi potom zavoda.

Žito nakupuje zavod po svojih komisijonarijih; vse žito, kolikor se ga ne rabi za seme, se da nato v mline; med ljudstvom se žito ne deli, ampak se oddaja izključno že gotova moka.

Preskrba z moko pa je organizirana po okrajnih glavarstvih. Vsako okrajno glavarstvo napravi za svoj okraj skupni aprovizacijski načrt, razdeljen po občinah. Za vsako občino pa je dolžno sestaviti aprovizacijski načrt — nabolje razdeljeno po družinah — županstvo ali pa poseben aprovizacijski odsek. Za podlago služijo pri tem razne ministrske naredbe o uporabi moke, s katerimi se določa, da se smatra kot krušno žito: pšenica, soršica, rž, in ajda. (Ječmen in oves se po ministrski naredbi ne smeta mleti. Razen za seme si lahko vsak obdrži za krmo predpisano množino ovsa: to je 1 kg za enega konja na dan in ječmena četrt od razpoložljive množine; ostali oves in ječmen se mora prodati žitnemu zavodu.) Za hrano pa smejo porabiti lastniki kmetijskih obratov, to je kmetovalci, udje njihove družine in posli, katerim se daje prosta hrana, na dan po 400 gramov krušnega žita ali 320 g moke (pšenične, ržene ali ajdove); osebe, ki sicer niso zaposlene pri kmetijstvu, ki pa vendar opravljajo težka dela po 300 g, drugi ljudje pa po 200 g moke na dan. Na ta način se izračuna, koliko žita oziroma moke rabi občina za svojo prehrano; odšteje se od tega žito, ki so ga posamezni kmetovalci pridržali in si ga po zakonu smejo obdržati, in kar manjka, toliko moke se sme potem naročiti. Te podatke mora torej vsako županstvo oziroma občinski aprovizacijski odbor poslati na okrajno glavarstvo, da isto sestavi aprovizacijski načrt za cel svoj okraj. Za enkrat so okrajna glavarstva sama sestavila provizorne aprovizacijske načrte, ki pa se bodo na podlagi podatkov, ki jih bo dalo popisovanje zalog z dne 15. t. m., po potrebi popravili.

Na podlagi omenjenih aprovizacijskih načrtov se nato naroča in deli moka. Moko naroča županstvo ali pa aprovizacijski odsek, ki lahko obstoja samo za eno občino ali pa za več občin skupaj. Naroča se moka pri okrajnem glavarstvu. Dobiva se moka deloma iz okrajnih mlinov, deloma iz kontraktnih mlinov, največ pa z Ogrskega. Okrajni mlini so manjši mlini, ki meljejo vsak za svoj okraj in razpolagajo z dotično moko c. kr. okrajni glavarji. Okrajnih mlinov pa je pri nas malo, in zato more okrajni glavar le malokaterim občinam nakazati moko iz okrajnega mlina. Večino moke prejme okrajno glavarstvo oziroma občina potom žitnega zavoda iz kontraktnih mlinov in z Ogrskega; pretežno množino moke, ki se pri nas konzumira, pride z Ogrskega.

Važno je pomniti, da se mora obenem z naročilom tudi položiti denar za moko. Brez denarja ni moke; to velja zlasti za ogrsko moko, kjer preide od naročila do prejema moke približno en mesec. Če se naroča ogrska moka, naj županstvo plača denar za enega ali pa več celih vagonov pri svojem okrajnem glavarstvu; obenem pa

naj županstvo o tem obvesti tudi podružnico zavoda za promet z žitom v Ljubljani, da se naročilo odda naprej na pristojno mesto.

Svetovati je, da se vsaka občina preskrbi z moko vsaj za tri mesece naprej, ker pri današnjih razmerah vsak čas lahko nastanejo zapreke pri transportu na železnici in bi se tako utegnile zgoditi, da ostane kaka občina naenkrat za par tednov brez moke.

Ko moka pride, jo županstvo oziroma aprovizijski odsek na podlagi aprovizijskega načrta razdeli med prebivalstvo:

Prodiranje v Srbijo pousod napreduje. — Bolgari osvojili Kumanovo in Veleš. — Sovražnik vržen čez Vardar.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 22. oktobra. Uradno se poroča: Prodiranje zaveznikov v Srbiji je tudi včeraj pousod napredovalo. Avstrijske čete pod poveljstvom generala pl. Kövesza so, ko so prodirale proti postojanki Kozmaj, vzele z naskokom južno od Ralje kvišku štrlečo višino Slatina.

Na obeh straneh spodnje Morave prodirajo nemške sile so pridobile prostora severno od Palanke in od Petrovca.

Vranja, Kumanovo in Veleš v Vardarski dolini so v rokah Bolgarov.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 22. oktobra. (Kor. ur.) Wolff poroča iz velikega glavnega stana:

Od vojne skupine generalfeldmaršala pl. Mackensena je dosegla armada generala pl. Kövesz splošno črto Arnajevo do gore Slatina.

Armada generala pl. Gallwitz je prodrla do Selevca, Savanovca in do Trnovce in na severu do Ranovca.

Armada generala Bojadjeva prodira severno od Knjaževca dalje.

Ostali deli armade še niso poročali.

Drugi bolgarski vojni deli so zasedli Kumanovo.

Vzet je Veleš.

Južno od Strumice je bil vržen sovražnik čez Vardar.

Vrhovno vojno vodstvo.

× × ×

Na severnosrbski fronti je armada generala Kövesza po zmagi pri Ripnju nadaljevala napad in včeraj osvojila višino Slatina. Južno od Velikega Sopota leži pokrajina Kosmaj, ki sestoji iz cele vrste gričev, katerih najvišja točka, močno pogozdeni Kosmaj, doseže 624 m. Ti griči se znižujejo proti severu in so zato zelo pripravi za brambo dohodov proti Arangjelovcu. Srbi so Kosmaj in sosedne višine močno utrdili. Od Gročke proti jugu prodre avstrijske kolone so prekoračile Raljo in osvojile včeraj že omenjeno goro Slatina, ki leži južno od Umčarov. Proti živu Turije (pritok Kolubare) prodrla avstrijska kolona je dosegla Arnajevo, jugovzhodno od Stepojevca.

Armada generala Gallwitz je zahodno od spodnje Morave dosegla kraja Savanovac in Turnovca (8 km severno od Velike Plane), se je tako zelo približala križišču cest in železniški postaji Plana. Vzhodno od Morave stoji nemške čete poleg Rasanca in Vranovca, le še 8 do 11 km od Petrovca oddaljene.

Prva bolgarska armada, ki je v sredo prekoračila Timok med Knjaževcem in Zatečarjem, prodira proti prostoru Aleksinac—Paračin.

Nova Srbija je vsled bolgarske zmage pri Kumanovu odrezana od svoje matere dežele. Jugozahodno od Strumice so bili francoski polki z angleško-srbskim priveškom vrženi čez Vardar.

× × ×

»Tems« o »strategičnem« umikanju Srbov.

Lugano. »Tems« izvaja, da se umikajo Srbi iz strategičnih razlogov. Na črti Belgrad—Požarevac so opustili odpor, ker groze Srbom napadajoči Bolgari z močno artiljerijo v dolini Timok. Številna premoč Bolgarov je prisilila tudi tiste srbske sile, ki so se vojskovali z osrednjima velevalstima, da se morale prekiniti boj in da so se morale umakniti. Južno od tam pa prodirajo Bolgari čez dolino Bregalnice proti Kumanovu. Francozi in Angleži so oddaljeni od Gjevgljia do 170 km in razpolagajo le z eno enotirno železnico z nezadostnim številom železniških voz.

Srbska armada v stiski.

Pariz, 21. oktobra. (Kor. ur.) Časopisje naglašja, da more le hitra pomoč rešiti srbsko armado. Največjo nevarnost tvori, ker je prekinjena železniška proga Solun—Niš. Srbija je zdaj zvezana z zavezniki le še z železnico čez Mitrovico, ki je pa že zdaj tudi najbrže odrezana.

njegova stvar je, če prejmejo posamezne družine moko neposredno od občine ali pa potom trgovcev; ravno tako mora županstvo gledati, da občina z določeno moko izhaja za predpisano dobo.

Pripomnimo še, da se ogrska moka po določenih cenah dostavlja občinam franko na njih bližnjo železniško postajo in prejmejo občine voznino povrnjeno direktno od zavoda za promet z žitom na Dunaju proti temu, da pošljejo tja originalni vozni list. Železniško voznino od moke iz kranjskih kontraktih mlinov pa nosijo občine.

Bolgari pri Negotinu.

Berolin, 22. oktobra. Iz Sofije: Bolgarke čete so obkrožile v obliki odprtega polkroga, ki je proti zahodu odprt, mesto Negotin, ki se nahaja popolnoma pod bolgarskim ognjem. Negotin gori na več točkah. Srbi se obupno branijo.

Pred bitko v Macedoniji.

Rotterdam. Posebni poročevalec »Paris Journal« poroča iz Aten: Zdi se, da se pripravljajo na bitko v Macedoniji. Ob macedonskem obrežju križarijo neprestano močna brodovja torpedovk, ki preže na sovražne podmorske čolne. Brodovja spremljajo ponoči lahke križarke. Solun tvori zdaj točko ljudskega preseljevanja. Po zgledu kralja Petra, ki se je baje podal v Prištino, se je umaknilo veliko rodbin iz Belgrada, Niša in iz Skoplja v Solun kot začasno pribežališče. Boje se, da bi Bolgari ne razstrelili mostu pri Ondovu in uničili edino zvezo med Solunom in Nišom. Čete izkrcujejo v Solunu dalje. Transportne ladje so zavarovane v pristanišču proti vsakemu napadu. Častniki srbskega generalnega štaba se posvetujejo vsak dan z generalom Sarraillom, ki je prevzel vrhovno poveljstvo nad izkrcanimi četami.

Angleži in Francozi pri Kumanovu.

Atene. Bojev pri Kumanovu so se udeležili tudi večji oddelki angleških in francoskih čet. Poveljeval je general Sarraill. V Solunu je bil imenovan za poveljnika general Morton.

Srbske izgube.

Kristianija, 22. oktobra. »Morgenblatt« poroča iz Londona: Srbija sama napoveduje v nekem nujnem pozivu zaveznikom za pomoč, da so izgubili Srbi dozdaj skoraj 25.000 mož.

Srbkinje v strelskih jarkih.

Budimpeštanski listi poročajo: Naravnost strašno ljuti so bili boji pri Torlački, neznatni, majhni, komaj 100 prebivalcev broječi vasi južno od Belgrada. Srbi so ta kraj izredno utrdili in so stali v pravem labirintu strelskih jarkov. Na podlagi poročil naših letalcev je naperila svoj ogenj na te srbske postojanke naša težka artiljerija ter jih v pravem pomenu besede obdelala skozi in skozi. Kljub peklenškemu ognju so pa Srbi še dalje vztrajali v svojih postojankah. Nato so naskočile avstroogrške čete, sedmograški honvedi in rumunska deželna bramba, ter zavzele postojanke. Poveljnik nadomestnega bataljona, ki je imel drugi dan nalogo, da je pokopal mrtvece, je pripovedoval, da so našli v strelskih jarkih tudi mnogo mrtvih žensk, ki so se bile udeleževale bojev.

Iz Srbije in iz Macedonije beži, kdor le more.

Genf. Milanska »Sera« poroča: Iz Niša je pobegnilo nad 80.000 civilistov. Premožni prebivalci beže iz Macedonije v Albanijo.

Ker pot ni več prosta...

Bukarešt. (Kor. ur.) »L' Independance Roumaine« poroča: Sedež srbske vlade je bil premeščen v Kraljevo, ker pot v Bitolj ni več prosta.

V Belgradu zaplenjena živila.

Budimpešta, 21. oktobra. »Magyar Ország« poroča iz Novega Sada: Naši vojniki so zaplenili v belgrajski okolici veliko goveje živine in prešičev, ki so jih odvedli v Belgrad. V belgrajskih utrdbah so našli velikanske zaloge živil, osobito riža in krompirja, kakor tudi v hišah zasebnikov.

Izpraznitev Niša.

Sofija, 22. oktobra. Niš izpraznjujejo v popolnem redu. Vladi so sledile vojaške oblasti. Tudi časopisje je večinoma zapustilo mesto. Vojne ujetnike odvedejo v Mitrovico, odtam pa najbrže v Črno goro.

Genf, 22. oktobra. »Tribuna« poroča: Oblasti so se preselile v Prizren, da lahko zbeže, če bo Srbija premagana.

Armadno povelje kralja Petra.

Vojni tiskovni stan: Ko je kriza med Srbijo in Bolgarijo dosegla višek, je izdal kralj Peter na svoje vojske več armadnih povelj, katerih zadnji dve sta bili izdani 2. in 6. oktobra. Iz povelja dne 2. oktobra

so nam znani sledeči stavki: »Vem, da so vsi Srbi pripravljeni za domovino umreti. Meni je starost izrgala orožje iz rok. Jaz, ki sem bil določen za Vašega kralja, nimam več moči, da bi na čelu svoje armade vodil obrambno vojsko na življenje in smrt. Jaz sem slaboten starček, ki Vas vse, srbski vojniki, srbski državljani, srbske žene in otroci, more le blagosloviti. Ali eno Vam prisegam: Če nam nov boj prinese sramoto, da bomo podlegli, potem tudi jaz ne bom mogel preživeti pogina. S propadlom domovino bom potem tudi jaz umrl.«

Čitanje tega armadnega povelja so spremljali ljuti izbruh jeze proti dednim sovražnikom, Bolgarom.

Še 20.000 mož odposlanih v Macedonijo.

Lyon, 21. oktobra. (Kor. urad.) »La Nouvelle« poroča iz Soluna: Sporazum je odposlal še 20.000 mož v Macedonijo. Neko nemško letalo je preletelo Solun.

Prijet bivši bolgarski poslanik v Petrogradu.

Sofija, 22. oktobra. Zaprti nekdanji bolgarski poslanik v Petrogradu Madjarov je po vojnem sodišču obdolžen izdaje proti domovini. V »Ruskem Slovu« je namreč izjavil, da se vrne le zato v Bolgarijo, da bo podpiral Rusom prijazen pokret.

Angleži obstreljevali Dedeagač.

Sofija, 21. oktobra. (Kor. ur.) »Agence Telegraphique Bulgare« poroča: Angleška mornarica je obstreljevala danes Dedeagač, a znatne škode ni povzročila.

× × ×

Boji s Črnogorci.

Budimpešta, 22. oktobra. »Politik Hrad« poroča iz Cetinja: Črnogorski tiskovni urad obvešča, da avstrijske čete pri Drimi in pri Grahovi ljuto naskakujejo črnogorske postojanke. Letala so zadnje dni krožila nad črnogorskimi postojankami in so metala bombe na nje.

Albanci vpadli čez črnogorsko mejo.

Lyon, 22. oktobra. (Kor. ur.) »Progres« poroča s Cetinja, da je več manjših albanskih band prekoračilo črnogorsko mejo pri Ziamdu. Črnogorske čete so jih napadle in razpršile. Albanci so pustili na bojišču veliko mrtvih in ranjenih. Črnogorske izgube so neznatne.

× × ×

Italija ne pojde.

Lyon, 22. oktobra. (Kor. ur.) »Le Nouvelliste« poroča iz Rima: Ministrski svet ni dovolil, da bi se poslal v Macedonijo ekspedicijski zbor.

Italija radi Srbije v stiski.

Grožnja z revolucijo.

Kolin, 22. oktobra. Kakor poroča »Kölnische Zeitung«, se očitno in resno postruje politična kriza, v katero je zašla Italija, ker jo ententa sili na Balkan. Dočim so vojaški krogi proti taki pomoči, pa ljudje iz okolice »Popolo d'Italia« in »Secolo« z vedno večjo strastjo silijo, da se Italija odloči po želji Pariza in Londona. Čisto nepritaženo groze z revolucijo, če se vlada ne bo udala, in menda že zopet vlada ulica, s katero grozi »Popolo d'Italia«.

Italija v Albaniji.

Ženeva, 22. oktobra. V varstvo italijanskih interesov v Albaniji nastavijo v Valoni, Fieri in na obrežju civilne laške oblasti.

× × ×

Ententa zopet pritiska v Atenah in Bukarešti. Italija pa se oglašja.

Berolin, 22. oktobra. (Lokalanzeiger.) »Secolo« prinaša menda iz najboljšega vira vesti, kako se ententa trudi v Atenah in Bukarešti.

Za Grško je njeno geslo: »Ali se drži srbske pogodbe ali orožje proč.« Tretja možnost, da bi grška nastopila v korist osrednjih sil, ni verjetna vsled pritiska topov entente. Grška se je dosedaj obotavljala samo z izgovorom, češ, da je vojaško slabotna, pa to se da izpremeniti.

Zopet velikanski napad Italijanov na soško fronto. — Prvi dan Italijani s strašnimi izgubami pousod odbiti.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 22. oktobra. Uradno se poroča: Kakor se je pričakovalo, se je pričel včeraj dopoldne po več kakor 50 urni artiljerijski pripravi splošen naval glavnih sil italijanske vojske na naše postojanke na Primorskem, tretji v petmesečni vojni dobi.

Na Krnu, v postojankah tolminskega območja in osobito ob robu Dobrdoške planote se ljuto vojskujejo. Proti Krnu opiralnišči izvedeni napad polka št. 119 mobilne milice se je izjalovil z izredno težkimi izgubami; drugi napad v tem prostoru se je izjalovil v kratkem času v ognju naših hrabrih branilcev. Predpolje postojank je pokrito z italijanskimi mrličmi. Pri tolminskem območju je sovražnik predvsem napadal Mrzli Vrh in južni del naše

Pogajanja z Rumunijo so še v teku. Bratianu je sicer odgovoril odklonilno, toda v taki obliki, ki ne izključuje nadaljnih pogajanj.

Amsterdam, 22. oktobra. »Times« poročajo iz Aten, da so imeli v torek dolgo posvetovanje. Menda se še vrše pogajanja med entento in Grško glede razlage srbsko-grške pogodbe.

Lugano, 22. oktobra. »Tribuna« javlja iz Aten: Uradno se razglašja kot neutemeljeno govorico, da mislijo odpotovati ruski, italijanski in angleški poslanik. Res pa je, da je bil razgovor teh poslanikov kaj živahnejša položaja. Sporazum štirih trdi, da je za Grško brez dvoma podan slučaj zveze s Srbijo. Med ljudstvom vlada resno razpoloženje.

Ententa ponuja menda Grški Ciper in maloazijska vilajeta Aidin in Benso in nekaj na Balkanu. Pa se že oglašajo Italijani.

Rim, 21. oktobra. (K. u.) Ofijiozni »Giornale d'Italia« smatra za potrebno ugovarjati, da bi zavezniški Italije in pa tudi Grška kar meni nič tebi nič šli preko posebnih laških interesov in bi Grški morda odkazali Epir, Bitolj, Dževdželi in Dojran, bolgarsko obrežje do Enosa, egejske otoke in morda celo otok Ciper, ki je tako potreben za ohranitev ravnotežja v sredozemskem morju, katero mora Italija brezpogojno zahtevati.

Posojilo Grški ustavljeno.

Ententa je ustavila izplačevanje dovoljenega posojila Grški, od katerega je bilo že izplačanih 10 milijonov kron.

Otok Ciper — Grški.

Amsterdam, 22. oktobra. »Daily Telegraph« poroča, da je angleška vlada ponudila Grški takojšen odstop otoka Cipra, če Grška stopi na stran entente.

Lepi nasveti Grški.

Lugano, 22. oktobra. »Secolu« poroča: jo iz Rima, da ima angleški poslanik v Atenah vsak dan dolge prijateljske razgovore z Zaimisom. Tudi se že navaja angleške obljube za grško sodelovanje; v ponudbi stoji tudi otok Ciper. Od laške strani pa svarijo Grško, naj nikar ne računa, da bo Albanijo dobila z lahkoto. Sreča iz l. 1913. se ne bo ponovila. Ljubeznost dajejo Italijani Grkom vedeti, da, če se ne udeležijo boja na strani entente, svoje sanje o večji Grški lahko vržejo med staro šaro in se še nadalje posvetijo svojim običajnim poklicom: tihotapstvu in pomorskem poparstvu.

Grška odklonila Ciper?

London, 22. oktobra. (Kor. ur.) »Times« poročajo: V dobropučenih krogih se govori, da je Grška odklonila ponudbo otoka Cipra.

× × ×

Rumunija se odloči kmalu. — Nova smer.

Basel, 21. oktobra. Švicarski listi dobivajo brzojavno iz Bukarešte, da se bo Rumunija odločila najkasneje v dveh ali treh tednih. Načelnik generalnega štaba ima zelo dosti večurnih razgovorov s kraljem. Ni nobenega dvoma več, na čegavi strani bo stala Rumunija, ki hoče biti zmagovita. — Neki rumunski konservativni poslanec pravi v »Foaia Poporului Roman«, da vsi resni faktorji podpirajo rumunsko vlado, da da rumunski politiki novo smer.

× × ×

Nemški in avstrijski podmorski čolni v Sredozemskem morju.

Haag, 22. oktobra. »Depeche de Toulouse« poroča: V zadnjih 8 do 14 dneh pogrešajo nad 30 parnikov držav sporazuma.

Dve francoski vojni ladji močno poškodovani

Budimpešta, 21. oktobra. »Magyar Ország« poroča iz Soluna: Iz Samosthrake se poroča: Pri Naksosu so čuli ljuto gromenje topov od večera do utra. Pred Samosthrake so peljali dopoldne dve močno poškodovani francoski ladji proti Lemnosu.

obrambne bojne črte; vsi napadi so bili krvavo odbiti; na posameznih mestih, kjer je vpadel sovražnik pri prvem navalu v naše najsrednejše črte, smo ga vrgli s protinapadom zopet nazaj. Tudi tu so izgube Italijanov zelo velike.

Močne sovražne sile so vdrle na gori Sv. Mihaela popoldne v kritja naših strelcev. Sledeči protinapad jih je pousod vrzel nazaj. Prejšnje postojanke se nahajajo zopet v naši posesti.

Po večkratnih napadih se je posrečilo Italijanom, da so vdrli v naše strelske jarke tudi v sosednem južnem odseku; nihče med njimi se ni vrnil nazaj.

Južnozahodna bojna črta visoke planote je bila istotako prizorišče krvavega borenja. Boji so dovedli večkrat do ročnih metežev. Izgube sovražnika so tu izredno

velike. V pravkar minoli noči so se nadaljevali boji na Dobrdobski visoki planoti z nezmanjšano silo.

Na Koroškem so bili odbiti slabotnejši napadi na Hochweissensteinu (Monte Paralba), pri Plöckenu in v dolini Seebach.

Na tirolski bojni črti prejkoslej ljuti boji s topovi.

V Dolomitih so se izjalovili novi italijanski napadi ob naših trdnih postojankah. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

× × ×

Tretja bitka ob Soči je v polnem teku. Po Joffrejevem receptu so Italijani pripravljali svoj pehotni napad s 50 urnim ognjem iz več tisoč topov. Predvčeršnjim so se pričeli pehotni naskoki. Napadi so privedli sovražnike na več mestih do razstreljenih jarkov. Po načrtu pripravljene protinapadi so sovražnike vrgli zopet ven. Italijani so imeli že prvi dan bitke nenavadno velike izgube. Na nekaterih točkah so bili v boju moza z možem kar celi oddelki uničeni. Tretja bitka ob Soči je veliko ljutejša in veliko bolj krvava kot prvi dve, cela italijanska armada napada. V prvih vrstah stoji zbor ojačujoče močne rezerve, ki naj izpolnijo nastale široke vrzeli. Zdi se, da zato boj še ni dosegel viška. Ker se je pa posrečilo prvi ljut odbiti, in sicer z izgubami za sovražnika, ki bodo na 60.000 mož cenjene izgube v drugi soški bitki, če bo še nekaj dni tako šlo, znatno presega, nimamo povoda, da bi dvomili nad trdnostjo naše fronte.

× × ×

Poročilo italijanskega generalnega štaba.

Dunaj, 22. oktobra. (Kor. ur.) Iz vojnega časnikarskega stana se poroča:

Naše prodiranje se je 19. t. m. na Tridentinskem sijajno nadaljevalo. V Judikariji smo vzeli Cima Pallone, severovzhodno od Condino, izredno močno postojanko, ki nadvladuje nad spojitno točko dolin Daone in Ledoi. Ojačena je bila postojanka z dvema vrstama strelskih jarkov; nekateri med njimi so bili vsevani s skale. Ujeli smo tu 80 sovražnikov, med njimi štiri častnike. Ostanek avstrijske posadke je poizkušal svojo rešitev z begom.

V dolini Lagarina so bile, izpopolnjujoč akcije 18. t. m., vzete višine severno in severovzhodno od Srosana, ki so bile tudi utrjene s številnimi močnimi utrdkami. Sovražnik je poizkušal nato iz St. Bernarda na Monte Piden, da bi nas bil preganjal z ljutim ognjem artiljerije iz po naših zasadenih postojank, a ni mogel doseči nobenega uspeha. Napad se je nadaljeval včeraj tudi v zgornji dolini Cordevole. V odseku Falcanejo so prišli naši alpinci na mali Lagacio. V dolini Fella je napadel sovražnik 18. in 19. večkrat naše naprej potisnjene postojanke, a je bil vedno zopet vržen nazaj. V zgornji in v srednji dolini ob Soči in na Krasu se nadaljuje artiljerijski dvoboj, ki ga od časa do časa prekinajo mala podjetja pehote.

Včeraj je lastno letalno brodovje zopet napadlo sovražno letališče pri Ajševici. Vrženih je bilo veliko bomb z vidno izvrstnim uspehom. Obstreljevana po močni sovražni artiljerije so se vrnila letala nepoškodovana nazaj.

Lahi napadajo ob Soči z osmimi zbori.

Basel, 22. oktobra. »Anzeiger« poroča: Italijani so napadli v novi bitki ob Soči z nič manj kakor z osmimi aktivnimi armadnimi zbori. Dejstvo, da zopet niso mogli doseči avstrijskih postojank, dokazuje iznova, da so absolutno nezavzete avstrijske postojanke.

Iz okolice Pulja.

»Polaer Tagblatt« poroča: Večina civilnega prebivalstva je morala zapustiti trdnjavo in njeno okolico. Kljub temu se je polje v redu obdelalo, ker je za to skrbel novosestavljeni poljedelski odsek. Žito je obrodilo dobro razen koruze. Vse žito je prevzela mornariška oblast, ki bo po maksimalnih cenah izplačala evakuiranim posestnikom denar za žito. Olive kažejo dobro, tudi te prevzame mornariško poveljstvo. Sedaj se obdeluje zemlja in seje ozimina. Prebivalstvo, ki se bo vrnilo na svojo rodno grudo, bo hvaležno, ko bo našlo pri svoji vrnitvi tako lepo obdelano polje. Čast in hvala za to mornariški upravi.

Naš podmorski čoln potopil italijanski parnik.

Berolin, 22. oktobra. (Kor. ur.) Wolff poroča iz Aten: Nek avstrijski podmorski čoln je potopil nek italijanski parnik.

Prezgodnje čestitke.

»L' eco del Litorale« je zvedel, da so poslali o priliki dvajsetseptembskega spomina župani treh avstrijskih obmejnih mest v Rim naslednje čestitke: Župan v Ali je brzojavil: Rim, nesmrten v zgodovini orožja, civilizacije, prava, danes ob obletnici 20. septembra pozdrav prve med rešenimi sestrami. Podpisal: Pallaver, župan. Krminski župan: »Ob tem svetem dnevu v usodi Italije pošilja odrešeni Krmin

Rimu, toliko let zvesto pričakovani materi, radostne pozdrave svobode. Župan Marni. Tržiški župan: »Ob obletnici, ko je Rim zopet postal prestolnica Italije, pošilja Tržič, vrnjen domovini, sinovsko spoštljiv pozdrav, radostno znaneč zmagoslavje rimskih orlov na nesmrtnih mejah. Župan Bonavia.« Teh čestitk je bil pač lahko vesel D'Annunzio, ker kažejo, da nima celo med župani zveste učence — vsaj kar se tiče velikih besed; o zmagoslavju rimskih orlov na avstrijskih mejah govoriti — pa vsaj danes učinkuje kakor zasmeh.

Salandri groze . . .

Lugano, 22. oktobra. Laško hujskaško časopisje, ki je po laški vojni napovedi Bolgariji upalo, da je končana kriza v ententi, je danes zopet pesimistično navzlic brzojavkam Vivianija in Sonnina. »Popolo d' Italia spominja Salandra, da mu je ljudstvo po majskih dneh posodilo zaupanje, toda takoj se bo dvignilo, če bo zaduhalo izdajstvo. Vse oficijozne izjave o volji Italije za vojno so sleparstvo, v kolikor gre za Balkan in Nemčijo. Če Italija ne pošlje vsaj nekaj čet na Balkan, da vsaj simbolično izrazi slovo v soprazumu, tedaj je stališče Salandrovega kabineta v nevarnosti.

Italijanske težave s konji.

Italijanski vojski silno primanjkuje konj. Sicer je dospelo iz Argentine in Avstralije nekaj parnikov s konji, toda 30 odstotkov živali je med vožnjo poginilo, glede ostalih konj se je pa pokazalo, da jim podnebje in talne razmere na italijanskem bojišču ne prija.

Pomanjkanje premoaga v Italiji

postaja z nastopom mrzlih dni vedno občutnejše. Sicer rabi italijansko prebivalstvo v zasebnih domovih premoag le po velikih mestih, toda zato pa potrebujejo sedaj mornarica in železnice mnogo več premoaga, nego v mirnem času. Zato ni čudno, da je cena premoaga silno poskočila in stane premoag že v pristaniških trikrat več nego v mirni dobi. Nasprotno pa imajo v Italiji preobilico riža in južnega sadja, ker nimajo kam izvažati.

Strahovlada v Italiji.

»Berliner Tageblatt« ima od nevtralne strani:

V Rimu sedaj vlada duh skoro srednjeveškega policijskega terorizma. Prosta beseda je nemogoča, kajti na vladi je neza-

lišan sistem groze. Vsaka odkrita kritika, da sploh vsaka kritika vladne politike na skrivaj je najstrožje prepovedana. Kdor na ulici reče kako glasno besedo o vojni in jo kritizira, gre takoj v zapor. Človek ima vtis, da se s tem vzbuja revolucionarno razpoloženje in sicer v tem smislu, da to gibanje ne bo samo proti vladi ampak tudi proti monarhiji.

Vlada dopušča samo brezmejno ščuvanje in žaljenje nemških, turških in avstrijskih državljanov. Zlasti se to dogaja po kinematografih.

Okoli vojnega ministrstva so vedno cele množice ljudi, ki vprašujejo po svojih. V deželi vlada velika beda, ker je bila letina kaj slaba. — Nevolja proti Angleški narašča dan na dan O francoskem poslaniku Barreru se ne govori več, odkar je porabil 30 milijonov frankov za propagando do začetka vojne. Zato pa vlada v Rimu angleški poslanik Rennell Rodd neomejeno. Časopisi ministri in kralj storijo vse, kakor hoče Rennell Rodd. In pri vsem tem je Rodd zelo vsiljiv. Trudi se na vso moč, da sprovi Italijo na Balkan, četudi je Cadorna izjavil, da za to ne more dati niti enega moža. Mornariški minister Vidale je odstopil, ker ni hotel več gledati angleškega vpliva v laški mornarici. Nekaj avstrijskih dam, ki so bile poročene z italijanskimi častniki, so poslali v koncentracijske tabor.

Sonnino sedi noč in dan v svoji pisarni in ne pusti nobenega človeka k sebi. Videti noče nobenega kakor samo angleškega poslanika in njegove ljudi. Živi kakor puščavnik. Ministrski predsednik je ves pod Sonninovim vplivom in njegova beseda je zanj evangelij. Poleg teh dveh je pri najhujših hujskačih za vojno tudi kolonialni minister. O kralju ni več govora. Kakor da je izginil in sliši se samo, da ima v glavnem stanu vsak dan krč.

Pa navzlic takim razmeram ni misliti, da se snide zbornica ali da se sistem kabineta izpremeni. Tudi poslanci ne kažejo nagnjenja za preobrat.

Za 300 milijonov zakladnih bonov na Italijanskem.

Rim, 22. oktobra. Neposredno po vplelavi novih davkov, katerih mučnost časopisje s težavo prikriva, se je danes odredila izdaja posebnih zakladnih bonov v višini 300 milijonov lir kot plačilno sredstvo za dobavitelje armade in mornarice.

Vedno hujši boji ob Stiru. — Uspeh zavezniških čet pri Czartorysku. — Tudi na severni fronti Rusi močno napadajo.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 22. oktobra. Uradno se razglša:

V vzhodni Galiciji je mirno.

Pri Novem Aleksinjecu so Rusi napadali dalje. Pritisk premočnih sil je povzročil, da smo umaknili v širini 5 km svojo bojno črto tisoč korakov nazaj. Vsi sunki, ki jih je podvel sovražnik proti novi postojanki, so se izjalovili kakor so se tudi izjalovili napadi na našo bojno črto vzhodno od Zaloc v ognju naših baterij z vseh strani.

Boji ob Stiru so postali ljutejši. Rusi so, nastopivši z močnimi silami, zadnje dni zahodno od Čartoriska zabili zagozdo v bojno črto nemških in avstrijskih čet. Včeraj smo, ko smo bili privedli rezerve, pričeli protinapad. Sovražnika smo prijeli pri Okonsku s treh strani in ga vrgli. Njegovi poizkusi, da bi olajšal položaj v sili se nahajajočim oddelkom z napadi severozahodno od Čartoriska in proti Kolkom, so se izjalovili ob odporu nemških čet. Južno od Kolkov boreče se sile grofa Herbersteina so končno same nenadoma planile iz svojih jarkov in so zapodile sovražnika, kateremu so vzele 2 častnika in 600 mož, v beg.

Skupno je bilo v še ne zaključenih bojih ob Korminu in ob Stiru od 18. oktobra dalje privedenih 15 ruskih častnikov in 3600 mož ujetih, en top in 8 strojnih pušk zaplenjenih.

Tudi naše vojne sile v Litvi je sovražnik večkrat napadel; napadi so privedli deloma v naše postojanke, a bili so vsi napadi brez razločka odbiti.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 22. oktobra. (Kor. ur.) Wolff poroča iz velikega glavnega stana:

Vojna skupina generalfeldmaršala pl. Hindenburga. Odbiti so bili močni ruski napadi na naše postojanke v jezerskih ožinah pri Zadevah (južno od Kozjanega).

Vojna skupina generalfeldmaršala princa Leopolda Bavorskega.

Rusi so včeraj napadli na široki bojni črti severovzhodno in južnovzhodno od Ba-

ranovičega. Bili so odbiti. Vzhodno od Baranovičega je bilo ob uspešnem protinapadu ujetih 8 častnikov in 1140 mož.

Vojna skupina generala pl. Linsingena.

Uspeh je naš obkoljevalni protisunek zahodno od Čartorijska. Rusi so zopet vrženi nazaj in jih zasledujemo. V bojih zadnjih dni je padlo tam 19 častnikov, nad 3600 mož v naše roke, zaplenjen je bil en top in 8 strojnih pušk.

Izgubo nekaterih naših strelskih jarkov, o kateri se je poročalo včeraj, je povzročilo, ker so bili ruski oddelki prodrli sosedne čete in so se pojavili za črto naše artiljerije. Izgubljenih je bilo 6 topov.

Vrhovno vojno vodstvo.

RUSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 22. oktobra. (K. u.) Iz vojnega časnikarskega stana se poroča:

19. oktobra. Pri Rigi skoraj na celi črti ljut boj. Po reki navzdol od Mitave reki Aa se je posrečilo Nemcem, da so zasledili vas Kiš. Severozahodno od Mitave ob železnici se boj nadaljuje. Artiljerijski ogenj se je izdatno povečal v prostoru severno od železnice Mitava—Neugut. Nemcem se je posrečilo, da so pridobili proti severu na prostoru. Na nekaterih točkah se je razvil artiljerijski ogenj do najsrajnejše ljutosti. Na bojni črti Demensko jezero—Drivjatsko jezero in južno od tam do kraja Pripjatj nobene izpremembe.

Ob srednjem Stiru včeraj dosežen uspeh so naše čete dobro izrabile. V nekem boju severno od Rafalovke pri pristavi Zaladino (12 km) smo jih veliko ujeli in smo zaplenili strojne puške. Mesto Čartorijsk je bilo vzeto z nenadnim napadom.

S sunkom na krili sovražnika se nam je posrečilo, da smo ujeli nad 700 vojakov grenadirskega polka Kronprinz št. 1 z 28 častniki in s poveljnikom tretjega bataljona. Zaplenili smo tudi še 9 topov in metalcev min. V razljučenosti, povzročni vsled ogorčevanje vzbujajoče vporabe eksplozivnih krogel od strani Nemcem, je bilo strašno število Nemcev imenovanega polka usmrčenih z bajonetom. Zasledovalni boj se nadaljuje. Vsled novega ljutega boja pri kraju Novosjolki ob Stiru, po reki navzgor od Čartorijska, so Nemci in Avstrijci pobegnili. Naše čete so vzele vasi Budka in

Rudka (10 km zahodno od Čartorijska) z naskokom; ujele so veliko sovražnikov in so zaplenile strojne puške, katerih število se bo šele dognalo. Pri Novosjolkom včeraj ujeli sovražniki so izpovedali, da sta bili med njimi ujete dve strnjeni stotniji nemškega pešpolka št. 41 s poveljniki. Krvavi približni boj pri vasi Komarov na desnem bregu Stira, nad Novosjolkom (5 km) in nad vasio Boguslavka, severozahodno od Derazna (12 km) se je tudi končal ugodno za nas. Podrobnosti se bodo še dognale. Spretno vodstvo naših čet in zato doseženi uspehi dokazujejo sledeče podrobnosti: Čete, ki so ujele včeraj 50 častnikov in 1900 vojakov, in ki so zaplenile 6 strojnih pušk in veliko orožja ter streljiva, so izgubile samo le enega častnika in 50 vojakov.

20. oktobra. Na cesti pri Olaju (21 km severovzhodno od Mitave) se nadaljuje boj. V gozdu vzhodno od ceste se na več mestih vojskujejo. Naša letala Ilija Murromec so priplula včeraj nad kolodvorom Fridrikova in so vrgle več dvanajstoric bomb na poslopja in na vozeč material.

Nemci so napadli pri Dvinskem ob cesti Dvinsk—Novo Aleksandrovsk; vrgli smo jih bili proti jezeru Medum nazaj. Severno o jezera Boginsko so napadli Nemci pri kraju Murniski, vrgli smo jih bili s svojim ognjem nazaj.

Na levem bregu Stira so naše čete zasledovale sovražnika dalje. Sovražnik se je umaknil v neredu in se je razkropil v gozdih. Po boju smo zasledili sprednjo utrdbo od vasi Mulczyz (18 km severno od Rafalovke). Pri vasi Sibieszozyce smo odbili sovražni napad; ujeli smo zopet sovražnike in smo zaplenili strojne puške.

Izpolnjuje se poroča, da se med ujetimi častniki 1. grenadirskega polka, o katerih se je bilo poročalo včeraj, nahaja poleg bataljonkega poveljnika tudi njegov pomočnik in 7 stotnijskih poveljnikov. Med vzetimi topovi se je nahajala tudi neka strnjena baterija 4. havbic v dobrem stanju z velikim številom krogel.

NOVA RAZVRSTITEV RUSKIH ČET V BESARABIJI.

Bukarešt, 22. oktobra. »Universul« poroča: Rusi beže ob besarabski meji. O poročnem evčnem zbiranju ruskih čet piše list, da ni gotovo, da bi bile namenjene izključno proti Bukovini, marveč, kar je bolj verojetno, da imajo čete, ki so zbrane ob rumunski meji in opremljene s težko artiljerijo, posebno nalogo.

AVSTRIJSKA UPRAVA NA RUSKEM POLJSKEM.

V Pjotrku na Ruskem Poljskem izhajajoči »Dziennik Narodowy« objavlja zanimiva pojasnila generalštabnega načelnika gubernije, polkovnika Hausnerja, o delovanju in namerah avstro-ogrsko vojaške uprave na Poljskem.

Na vprašanje, da-li bodo avstrijske oblasti ohranile v veljavi svoječasno izločitev holmske gubernije, ki jo je izvedla ruska vlada kljub poljskemu protestu, je odgovoril polkovnik Hausner, da ne. Rekel je: »Mi ne priznamo nobene l. 1912. izdanih odredb za izločitev te gubernije ter določimo posameznim okrajem njihove stare meje. Vemo tudi, da je ruska statistika umetno navila število ruskega prebivalstva v tej guberniji; mi bomo številke revidirali in šele potem izdali naredbe v narodni smeri. Rusov ondi sploh ni, pač pa prebiva v posameznih okrajih rusinsko prebivalstvo.«

Glede jezikovne rabe v uradu in šoli je rekel polkovnik Hausner: »Jezik oblasti je samoposebi razumljivo nemški armadni jezik. Kraljevina Poljska je pa čisto poljska dežela, poljski jezik ima zato vse pravice in je za oblasti v občevaranju s prebivalstvom obvezen. Na občinah in občinskih sodiščih je poljski jezik že uveden, vse oblasti sprejemajo poljske vloge. Šolstvo je izključno poljsko, nemški jezik se pa kot obvezen učni predmet uvede v srednjih šolah in višjih razredih ljudskih šol.

Na nadaljno vprašanje je odgovoril polkovnik Hausner, da rabijo sedaj oblasti krajevna imena tako, kakor so označena na generalštabnih zemljevidih, bodo pa kasneje, kjer bo potrebno, rusificirana imena nadomestile s prvotnimi, čisto poljskimi.

V vzhodnih okrajih, kjer prebivajo tudi Rusini, se bodo dale rusinskemu jeziku gotove pravice.

V židovskem vprašanju se držimo tistih načel, ki veljajo v Avstriji. V Avstriji, kakor znano, judje niso priznani kot narodnost. Judom jamčimo seveda najpopolnejšo enakopravnost in vse državljanske pravice, toda judovskega žargona kot jezika ne poznamo in ga v javnem življenju ne bomo dopustili. Iz ozirov na obstoječe razmere smo posebne židovske ljudske šole obdržali, vendar pa s poljskim učnim jezikom. Obnašanje prebivalstva nasproti nam je popolnoma korektno, v političnem pravcu dobro; rusofilne struje ni. Zelo dober vtis napravljajo na prebivalstvo dejstva, da je večina našega uradništva poljske narodnosti.

Z RUSKE FRONTE.

Stockholm, 22. oktobra. »Novoe Vremja« piše, da nameravajo Nemci v najkrajšem času osvojiti Rigo. — V guberniji Minsk so boji strašno opustošili ozemlje. — Črta Smorgon—Korelici je že od septembra neprestano izpostavljena artiljerijskemu ognju. Tam prej se nahajajoče vasi so zginitile z zemeljskega površja. Celo ozemlje je v plamenih. Bežeče ljudske množice se zbirajo v Minsku, kjer je že 8 do 10 stopinj mraza. Begunski vlaki niso zakurjeni. Na kolodvorih ni dobili gorke hrane. Legar in griza sta zelo razširjena.

NEMCI METALI BOMBE NA ROVNO.

Stockholm, 22. oktobra. Na vojaške naprave v Rovnu so vrgli nemški letalci 20 bomb.

MOSKOVSKA CIVILNA UPRAVA NA ZATOŽNI KLOPI.

Stockholm. Na zatožno klop pride vsa moskovska civilna uprava. Obtožen je tudi bivši moskovski poveljnik Adrianos.

ANGLEŠKO-APONSKI DOGOVOR.

V poslednjem času se širijo po ruskem časopisju vesti o tajni klavzuli v zveznem dogovoru med Anglijo in Japonsko, ki naj bi bila naperjena izključno proti Rusiji, za slučaj, da bi pa sklenila separaten mir z Nemčijo. V slučaju separatnega miru bi bila Japonska dolžna, da takoj napade Rusijo na Daljnem vzhodu, dolžna pa ne bi bila tega storiti, če bi bila Rusija faktično prisiljena, da sklene separaten mir z Nemčijo, bodisi vsled notranjih nemirov, ali pa za slučaj, da bi Nemci eno ruskih prestolic zavzeli.

V RUSIJI HREPENE PO MIRU.

Genf. Liberalni ruski listi poročajo, da pritiska desnica na to, naj sklene Rusija poseben mir. V desnici se naglašja, da imajo rajši mir z Nemčijo, kakor da bi vladalo odgovorno ministrstvo.

RUSKO SANITETNO MINISTRSTVO.

Lyon. (Kor. ur.) »Progres« poroča iz Petrograda: Ministrski svet je pritrdil, naj se ustanovi sanitetno ministrstvo.

BANKOVCI V RUSIJI.

Petrograd. (Kor. ur.) Ruska državna banka je razširila toliko bankovcev, da je padlo zlato, ki krije bankovce, od 106 odstotkov pred vojsko na 43 odstotkov.

JAPONSKE PUŠKE NA RUSKEM.

Stockholm, 22. oktobra. Neki Šved, ki je potoval iz Petrograda v Vaso na Finskem, pripoveduje, da je sedaj ob železnica zbranih obilo čet. Oborožene so z japonskimi puškami.

Boji na zahodu.

Nemško uradno poročilo.

Berlin, 22. oktobra. (Kor. ur.) Wolff poroča iz velikega glavnega stana:

Nobenih posebnih dogodkov.

Vrhovno vojno vodstvo.

Francosko uradno poročilo.

Dunaj. (K. u.) Iz vojnega časnikarskega stana se poroča:

18. oktobra ob 3. uri popoldne. Ponoči smo popolnoma odbili tri nove napadale poizkuse sovražnika na gozd Bois-en-Mache, severnovzhodno od Soucheza. Nastopila je le naša artiljerija. Južno od Somme se je bil v odseku Lihors skoraj neprestano nadaljeval boj z orodjem, običajnim v strelskih jarkih; naše baterije so pa med tem uspešno streljale na nemške utrdbe. Severno od Verduna so poizkušali Nemci zasesti tiste luknje, ki so jih bile med obema črtama napravile razstreljene mine. Sovražnik je bil povsod vržen nazaj. Pri Nomeny je bil ponoči zelo živahen ogenj pehote v strelskih jarkih. Naša artiljerija je razkropila sovražne delavske oddelke v istem ozemlju vzhodno od Eply, pri Gremecey in v Bioncourtu se je obstreljeval kolodvor Blamont.

18. oktobra ob 11. uri zvečer: Po močni artiljerijski pripravi so grozili v nemških strelskih jarkih v Bois-en-Mache in v dolini Souchez, kjer so se bile zbrale znatne sovražne čete, napadi pehote. Odločen in uspešen ogenj naše artiljerije in strojnih pušk je zabranil, da sovražnik ni mogel prodirati. Južno od Somme pri Tilloy, Cossier in Sainte Cocade (?) se je bil izvedel artiljerijski boj, v katerem smo ohranili nadoblast. Na levem bregu Aisne in južno od Pommeeisa so nasledile naše patrolje sovražno past. Privredle so s seboj ujetnike. Sovražno streljanje na Tahure in v soteski La Goutte v Champagni je bilo zelo živahno. Naše baterije so povzročile eksplozijo znatne zaloge steliva. V Vogezih živahni boji z ročnimi granatami na robih Schratzmännleju in ljuta kانونada na obeh straneh v odseku Hartmannsweilerkopfu in v dolini Thur.

Dunaj, 21. oktobra. (Kor. ur.) Iz vojnega tiskovnega stana:

19. oktobra ob 3. uri popoldne: Nemci so ponoči trikrat resno napadli v Bois-en-Mache, severnovzhodno od Soucheza. Naša pehota, ki se je dobro ustala v pred kratkim osvojenih postojankah,

je vselej vrgla napadala s pomočjo naših baterij. Južno od Somme na obeh straneh živahen ogenj iz pušk v odseku Lihons. V Champagni nekaj bojev p bombami in s petardami vzhodno od Navarinovega posestva. Ogenj naše artiljerije na sovražne baterije, ki so obstreljevale našo postojanko pri Eparges, je te prisilil, da so morale utihniti. Neka skupina letal je metala ponoči na 18. oktobra bombe na nemško letališče pri Burlioncourt severnovzhodno od Chateau-Salins. Dognali smo, da smo bili uničili lope in bivaljša.

19. oktobra ob 11. uri ponoči: Vzhodno od Reimsa je poizkušal sovražnik napasti danes jutraj na 10 km široki bojni črti med Pommelle in Prosnes z močnimi silami, a je bil popolnoma poražen. Napad je bil skrbno pripravljen z dolgim obstreljevanjem artiljerije in z uporabo dušljivih granat in oblakov klorovega plina. Sovražna pehota je vdrla začetkoma v nekaj kosov našega strelskega jarka prve črte; takojšnji protinapadi so jih pa iz njih skoraj polnoma izgnali. Naše odločno protiprodiranje popoldne je prepodilo zadnje sovražne čete. Nemška pehota je imela ob teh napadih znatne izgube. Na ostali bojni črti so bili posebno živahni boji artiljerije v Artois, v odseku Loos, severno od Aisne, na planoti Nouvron, med rekama Maas in Mosel, v gozdu Apremont in v Loreni južno od Leintrey. V Vogezih smo izstrelili ob Violu dve protimini, ki sta uničili sovražna podzemna dela.

Dunaj, 22. oktobra. (Kor. ur.) Iz vojnega časnikarskega stana se poroča:

20. oktobra ob 3. popoldne: Ponoči ni bilo večjega boja. V odseku Lihons je namerila naša artiljerija povračevalen ogenj na nemške strelske järke in je prisilila strojne puške in bojno orodje strelskih jarkov, ki so streljale na naše črte, da so morale obmolkniti. V Champagne blizu grica Tahure in med rekama Maas in Mosel, severno od Flirey, je obstreljeval sovražnik naše postojanke. Odgovarjali smo krepko.

20. oktobra ob 11. ponoči. Tekom dneva zelo ljuti boji severno od Arrasa v odseku Loos in v gozdu Givenchy ob cesti v Lille. Osrednoten ogenj naših baterij je razstrelil veliko municijsko skladišče v sovražnih postojankah severno od Aisne, severno od Navarinovega posestva. Nemci so zopet zelo ljuto obstreljevali našo bojno črto vzhodno od Reimsa med gričem (?) in Prunay z granatami vseh kalibrov in z dušljivimi krogli. Naši topovi so krepko odgovarjali.

Z ostalih bojnih črt nobenih poročil.

Ofenziva na zahodu končana.

London, 22. oktobra. (Kor. ur.) »Times« pišejo: Velika ofenziva na zahodu je končno veljavno ustavljena. Žrtve, ki jih je zahtevala, opravičuje s tem dosežena razbremenitev Rusov. Letos skoro gotovo ne bo nove ofenzive. Položaj je težaven, vendar ne utemeljuje malodušnosti.

Francoski letnik 1888 ostane na razpolago vojnemu ministru.

Lyon, 22. oktobra. (Kor. ur.) »Republicain« poroča iz Pariza: Senat je v nujnem postopanju sprejel zakonski načrt, glasom katerega ostanejo moštva letnika 1888 na razpolago vojnemu ministru.

Angleška plača ruske dobave.

Berlin, 22. oktobra. »Nationalzeitung« javlja: Petrograjsko časopisje sporoča, da je Angleška izjavila, da je pripravljena prevzeti poročstvo za ruska naročila v tujini. Plačala bo tudi vse vojne dobave za Rusijo. To je Bark dosegel v Londonu.

Turčija v vojski.

Carigrad, 21. oktobra. (Kor. ur.) Glavni stan poroča: Na dardaneski fronti poleg krajevnega izmenjavanja ognja nič važnega. Na ostalih frontah je položaj neizpremenjen.

Zakaj je bil odstavljen angleški dardanelski poveljnik.

London, 21. oktobra. (Kor. ur.) »Evening Standard« poroča: General John Hamilton je bil iz Galipolija odpoklican, ker uspehi podjetja niso odgovarjali velikim izgubam.

Dnevne novice.

+ Ali ste že obnovili naročnino? Prihodnje dni ustavimo list vsem, ki se doselej niso obnovili naročnine. — Do kdaj je list plačan, naročnik lahko vsak čas razvidi na naslovnem listu; oni, ki plačujejo mesečno, pa sami vedo, kdaj je treba nakazati nadaljno pristojbino za list. — Kdor si hoče tedaj zagotoviti v teh dneh redno prejemanje »Slovenca«, naj čimprej porabi doposlano položnico. — Zamujenih števil ne bomo mogli vsem doposlati.

+ Conj. naročnike, ki v mesečnih obrokih plačujejo naročnino, prosimo, naj pri vsakem plačilu na nakaznico ali položnico nalepijo naslov, pod katerim prejema »Slovenca«. S tem nam bo delo znatno olajšano. Naslov naj se

seveda nalepi na oni del nakaznice ali položnice, ki pride nam v roke, torej pri položnicah na zadnjo stran osrednjega dela, pri nakaznicah pa na odrezek.

+ Podpisujte vojno posojilo! Zopet gre klic po deželi: Prinesite svoj denar, zaslužek in prihranek, posodite ga domovini v njenem boju za obstanek. Že se nam nagiblje palma zmage; globoko v svojo deželo je prepoden na severu težko zadeti sovražnik in napadajoče armade italijanskega izdajalca se v krvi razbijajo ob železno-trdnem zidu naših neumornih bojevnikov. In nič ni junakom preveč; z močjo in silo so ravnokar udarili na Balkan, da ponese na vse strani svojo zmagovalno zastavo. Kakšna odločna volja, kakšno junaštvo, koliko samozatajevalne domovinske ljubezni navdaja te nepremagljive bojevnike! Nikogar ni, ki bi hotel zaostati za drugimi. Tudi pri nas v deželi, ki nam kaže — nemotena od vojnega viharja — lice vsakdanjega delavnega življenja. Storitve vsi, ki vam ni dano boriti se z orožjem, z orodjem mirnega dela, kar zahteva čas vojne sile od Vas. Nobeno kolo naj ne stoji, je Vaša želja. Noben mlin naj ne molči, je Vaša vsakdanja prošnja. Naše orožje naj bo sovražniku strašno in vedno strašnejše, je Vaša volja. In našim ljubljencem tam zunaj na bojnih poljanah, trudnim in bolnim pri nas v deželi, naj se privoščijo vse, kar jim more storiti ljubeznipolno delo, je Vaša molitev. Naprej torej! Ničesar nam ne manjka in tudi v prihodnje naj nam ne primanjkuje ničesar! S požrtvovalnostjo in z veselo domovinsko ljubeznijo ste dosedaj vse prinesli, kar je domovina zahtevala. To storite še enkrat! Še počivajo zakladi v deželi, kakor da bi bili prihranjeni za dovršitev sijajnega dela zmage. Poglejte po svojih omarah in predalcih in izpraznite jih brez obotavljanja, ker je vendar Vaše srce polno požrtvovalne ljubezni. Bogato nas je zemlja v tem letu obdarila z zlatimi sadeži. Nihče nas ne more izstradati! V naši lastni moči počiva naša sreča in naša zmagaj! Vi, kmetovalci, tam zunaj na Vaših posestih domovih in kmetijah, Vaše delo je bilo blagoslovljeno in mnogokrat se je povišal donos Vaše zemlje. Naj prodre tretji klic domovine od Vas! Glejte Vaše njive so na novo obdelane, konjsko kopito jih ne bo pomandralo, nobena sovražna krogla jih ne bo razrila. Varno branjeno in skrbno čuvano pričakuje sveže seme svojega časa, ko bo vzraslo v sad in bo zagledalo solnce srečnejše dobe. Čujte vsi, ki se vam kliče! Končna zmagaj bo naša. Podpisujte vojno posojilo, da jo kronate in obdržite!

+ Enotne maksimalne cene za klavno živino. Iz zanesljivega vira čujemo, da se v kratkem uvedejo enotne maksimalne cene za klavno živino za celo monarhijo. To je po našem prepričanju edina prava pot, da se zadovoljivo reši vprašanje preskrbe prebivalstva z mesom in mastjo. Tozadevna pogajanja z Ogrsko menda napredujejo zelo povoljno.

+ »Jugoslovanski odbor« in novi položaj na Balkanu. Osješka »Hrvatska Obznan« priobčuje izvirni dopis iz Laysine, datiran z dne 14. t. m. Dopis se končuje: »To se razume, da je tudi »Jugoslovanski odbor« rekel svojo. Za vzgled dve brzojavki: »Jugoslovanski odbor v Londonu, reprezentirajoč jugoslovanske dežele s hrvatskim, slovenskim in srbskim prebivalstvom, je poslal na predsednika sobranja brzojavko, izrazivši upanje, da se ne bo Bolgarija nikoli upala podati roko Germanom (ali niso Angleži tudi Germani? Op. ur.), Mažarom in Turkom, niti pomagati, niti da ti spravijo pod brutalni jarem slovanske narode.« — Druga brzojavka: »Reprezentanti hrvatskih in slovenskih emigrantov so poslali iz Ženeve bolgarski vladi brzojavko, izjavivši v tem kritičnem času trdno upanje v zmago svobode nad terorizmom. Podpisani pravijo, da odbijajo z nezadovoljstvom močeno, da bi mogel biti bolgarski narod sokrivec Turkov in Tevtonov.« — Povdarjamo, da hočeta pod vso silo predstavljati slovenski narod dva neznatna človeka: inženir Gustinčič in pa poljski jud dr. Jedlowski. Take vrste ljudi najodločneje odklanjamo.

— Kdaj se konča vzdrževalna podpora. V novi izvršilni naredbi k zakonu o vzdrževalnosti svojcev vpoklicanih stoji: Najbolj bo zanimalo vprašanje, kdaj se bo splošno ustavilo državne vzdrževalne prispevke in podpore. Ministrska naredba pravi, da se bo to svoj čas naznanilo in tako je unati, da se bo to podpore dajalo cel čas vojne. Pa v gotovih slučajih se te podpore že lahko takoj ustavijo: 1. vzdrževalna podpora se ustavi, če invalid vsak mesec ne prinese predpisane potrdila ali pa če vojaško poveljstvo izprevidi, da se zmožnost invalida za izvrševanje njegovih prejšnjega dela ali poklica ni zmanjšala vsaj za 20 odstotkov. — 2. Za vse podpisane osebe pa se državna vzdrževalna ali podpore ustavijo: a) če se pogrešani vrne in je spoznan za delazmožnega, b) če je dezertiral, c) če invalid postane zopet delazmožen, d) če postane tuj državljan, e) če je invalid obsojen radi zločina, f) če upravičeni niso več potrebni. Če invalid umrje ali če se vdova nanovo poroči, se

mora za ostale upravičence podpora na novo preračunati.

+ General Borojević in vojno posojilo. Poveljnik naših hrabrih čet na jugu, general Borojević, je podpisal 100.000 kron vojnega posojila. Vsega skupaj je podpisal general Borojević četiri milijona.

Župnik Šimen Greiner ž. V ponedeljek dne 8. t. m. ob poltretji uri jutraj je preminul v 71. letu starosti župnik v št. Jakobu pri Celovcu Šimen Greiner, kn.-šk. duh. svetnik in častni občan v Globasnici. Bolehal je le kratko.

— Slovenci v Ameriki niso izgubljeni! Slovensko šolo pri sv. Vidu v Clevelandu obiskuje 1240 otrok. To armado poučuje 16 sester učiteljic. — Tudi Slovenci v Collinwoodu so otvorili slovensko šolo. Poučujeta dve uršulinski sestre.

— Kap je zadel v Mariboru bivšega idrijskega deželnega poslanca, sedaj vpo-kojenega učitelja na mariborski kaznilnici g. Feliksa Stegnarja. Kap ga je zadel na možgane. Bolnik se nič ne zave. Priporočamo ga v molitev!

— Naš rojak ponesrečil z avtomobilom v Ameriki. Iz Clevelanda poročajo, da je na Labor Dau se prekucnil avtomobil v katerem so se vozili trije možje. France Breznik se je tako poškodoval, da je na poškodbah umrl.

— Nesreča na kolodvoru v Zidanem mostu. Povožen je bil včeraj na kolodvoru na Zidanem mostu 28 let stari nadde-lavec južne železnice Alojzij Repin, doma istotam. Ko je šel čez tir blizu mimo nekega tam se nahajajočega vlaka, se je isti nepričakovano premaknil nazaj ter je imenovan zašel pod kolo, ki mu je strlo desno nogo in zlomilo levo. Desno nogo so mu morali v deželni bolnišnici pod kolenom amputirati, da ga rešijo.

— Žalosten pogreb. Vrlo Ringarjevo družino v Žabnicah je zadelo bridka usoda. Gospodar, Janez Kravina po imenu, se je moral kot begunec preseliti v Breže s svojo družino. Prepustiti tili ljubljeno domačo grudo tuji, negotovi usodi: to je tega izvrstnega gospodarja tako bolelo, da je začel hirati in bolehati. Mučila ga je srčna hiba in živci so mu bili včasih tako razdraženi, da je videl povsod strahove in preganjalce. Prepeljali so ga za nekaj časa v opazovalnico v Celovec, kjer mu je nekoliko odleglo. A nakrat so se mu vnela pljuča in 15. oktobra ponoči je preminul.

— Učiteljski žepni zapisnik. V letnik (za 1915/16) je ravnokar izšel ter se dobiva od danes zvečer nadalje v Katoliški bukvarni — s katalogom za učence po 1 K 60 v in brez kataloga po 1 K 50 v. — Knjižica ima letos posebno mikavno vsebino, zato se je nadejati, da bo hitro šla izpod rok. — Šolska vodstva naj torej pravočasno naročajo za vse učiteljstvo, pa tudi za kateheta in predsednika krajnega šolskega sveta. Učiteljem, ki so v vojski, naj vodstva šolske knjižice pošljejo, ker jih bodo s tem gotovo zelo razveselila.

— Kolinska tovarna za kavne primesi. Občni zbor omenjenega podjetja je določil šodstotno dividendo za leto 1814/15, katere se izplačuje pri blagajni filijalke tovarne v Ljubljani in Kreditni banki proti kuponom za leto 1914/15.

Ljubljanske novice.

Ij žrebanje velike loterije »Slovenske Straže« v prid ubogim otrokom, udovam padlih junakov in invalidom se vrši nepreklicno v torek 26. oktobra. Prepričani smo, da se bodo vsi Ljubljanci udeležili tega žrebanja in takoj kupili srečke. Vseh dobitkov je 1715, vrednost 20.000 K, glavne-ga 5000 K. Srečka stane 1 krono. Ker je namen te loterije plemeniti, kupite takoj srečke v naslednjih ljubljanskih trafikah: Franc Šoukal, Pred škofijo; trafika Koch, Marijin trg; Šubič Evg., Union; Štrkovič Fr., Dunajska cesta; Blaž J., Dunajska cesta; Kleinstein Jos., Jurčičev trg; Pichler Iv., Kongresni trg; Saje Ant., Dunajska cesta; Elsner H., Kopitarjeva ulica; Podboj Iv., Sv. Petra cesta; Blasnik M., Stari trg; Bivic Jos., Židovska steza; Velkavrh Ant., Sv. Jakoba trg; I. Lj. kons. društvo, Kongresni trg; Kanz Alb., Sv. Petra cesta; Kušar Iv., Sv. Petra cesta; Stienig Iv., Valva-zorjev trg; Sitar J., Florijanska ulica; (Ničman) Kat. tisk. dr., Kopitarjeva ulica; Češnovar Ang., Kolodvorska ulica; Gajšek Iv., Sv. Petra cesta.

Ij Vojska in otroško varstvo. Poleti 1914 je ljubljansko društvo za otroško varstvo vzelo v najem hišo št. 29 v Bohoričevi ulici, da potrebam primerno razširi svoje začasno zavetišče za zapuščeno deco. Zgodilo se je to še pred izbruhom vojske; takrat ni društvo niti od daleč moglo misliti, kako živo v pravi čas je ukrenilo ta korak. Vojska je premnogemu detetu kar nenadoma vzela rednika; tedaj je zapuščenega ne-bogljence sprejelo društveno zavetišče v svoje usmiljeno naročje za toliko časa, da se mu je drugod našlo varno gnezdece. Zavetišče ima prostora za 60 otrok in toliko v istini šteje svojih malih gostov. Od sedanjih jih nima nič manj nego 46 svoje očete v vojski; 12 izmed njih dobiva državni preživninski prispevek, ki znaša po-

vpredno po 39 vinarjev na dan — kdo si upa dandanes s tem denarjem preživljati otroka? — za 19 glav na ni dobiti ne bora plačila od nikoder. Zdravi in veseli so vsi, tek pa imajo takšen, kakor da živimo sredi miru, v onih davnih blaženih časih, ko je bila mast še po 1 K 40 vin. in krompir po 6 vin. kg. Zima trka na duši, zaloga živil je pičla, kuriva pa sploh ni. Zato se vodstvo zavetišča obrača do vseh usmiljenih src, zlasti tudi po deželi, ki jo je oblagodaril Bog z obilno letino, naj priskočijo na pomoč potrebni deci vsak po svoji priliki ali s pridelki: krompirjem, korenjem, zeljem, repo in drugim, ali s specerijskim blagom, ali z obleko, osobito pa z drvmi in premožom. Darila sprejema voditeljica zavetišča sestra Marija Tomec v Ljubljani, Bohoričeva ulica št. 29.

Ij Več sto laških ujetnikov so danes pripeljali v Ljubljano. **Nem magistratu?** Na mestnem magistratu dem magistratu? Na mestnem magistratu se bo v tržnem uradu zglašajo otroci do četrtega leta. Zanje se namerava izdati posebne izkaznice za zdrao in druga živila. Zglaševalni rok poteče v dveh dneh.

Ij Na zasebni otroški varovalnici (otroškem vrtcu) društva »Otroški prijatelj« v Spodnji Šiški se prične šolsko leto 1915/16 v sredo, dne 27. t. m. Poučevalo se bo v Favajevi hiši poleg državnega kolodvora, kjer se tudi vrši vpisovanje dne 25. in 26. t. m.

Ij Telefonska zveza za mesto Celovec funkcionira. Celovčani so tako srečni, da med seboj lahko telefonično govorijo. Ali bi se dalo kaj takega sedaj tudi za Ljubljano izposlovati?

Pozor. Trgovci in obrtniki se opozarjajo, da se začne v soboto dne 23. t. m. rok dolžnosti naznanila za usnje, kože, kože in strojila. Naznanilo je odposlato do 26. t. m. po stanju prejšnjega tretjega dne, t. j. od sobote. Tozadevne tiskovine se dobe pri obrtnem oddelku mestnega magistrata, kamor so tudi izpolnjenosti doposlali.

Zglasilne pole za podčastnike in vojaške invalide. Zglasilne pole za podelitev prostih mest podčastnikom in vojaškim invalidom se dobijo brezplačno v pisarni c. in kr. dopolnilnega okrajnega poveljstva v Ljubljani, Ambrožev trg št. 7, kjer se tudi vsa vprašanja o tej zadevi radovoljno pojasnijo.

Ij Trgovsko bolniško in podporno društvo v Ljubljani. Prihodnje nedeljo, dne 24. t. m., se bode darovala ob 10. uri dopoldne v kapeli Leonišča sveta maša za prospeh društva, kakor za dušno zveličanje vseh umrlih članov in dobrotnikov. — Društveno ravnanje vabi vse častne, podporne in prave člane kakor tudi vse dobrotnike in prijatelje društva k obilni udeležbi.

— Seznam za blagovne vzorce odprtih vojnopoštah uradov: 6, 9, 10, 11, 14, 16, 17, 20, 27, 28, 32, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 47, 48, 51, 53, 55, 61, 63, 65, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 75, 76, 78, 81, 85, 87, 88, 91, 92, 93, 94, 98, 104, 106, 109, 113, 115, 116, 119, 120, 125, 132, 139, 148, 149, 157, 161, 162, 164, 166, 167, 169, 173, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 206, 207, 208, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 228, 251, 252, 254, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 316, 319, 320, 321, 322, 323, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 350, 351, 352, 353, 355, 507, 600, 601, 602, 603, 604, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 630, Sarajevo.

Primorske novice.

Novi izkaz pogrešanih družin iz Primorske priobčimo v ponedeljek.

Radi navijanja cen so bili kaznovani v Komnu sledeči gostilničarji: Andrej Smrdelj 300 K, njegova soproga Franciška 100 K; Cotic Marija 400 K; Anton Buda 70 K; Josip Strekelj, nadučitelj-voditelj, 120 K; Franc Trampuž v Temenici 150 K; Franc Urdih v Kostanjevici 450 K. Več jih je še v preiskavi. Viktorju Adamič, županu v Škrbini, so odvzeli za sedaj gostilniško obrt, ker so našli, da je imel še par hektolitrov žganja.

Vojaška vest. Naš rojak g. Josip Rojč je bil imenovan pri domobranskem pešpolku št. 5. stotnija za štabnega narednika.

Iz ruskega ujetništva so se javili naslednji primorski Slovenci: Karel Kariš, Lipa št. 21; Alojzij Može, štorje pri Sežani št. 44; Ivan Ucin, Barka št. 35; Alojz Renner, Štjak, Ravne št. 9; Anton Orel, Avber št. 32; Ivan Vrabec, Dutovlje; Alojz Perhavec, Ležeče št. 4; Josip Cerkvenik, Brežec pri Divači št. 11; Ivan Germek, Rojan št. 467. Dopisnica ima datum: Petičev, 4. oktobra 1915.

Umrli je v Kraljevi višji štabni potapljaški mojster v pok. Tomo Zorič. — V Trstu je umrla gospa Ivana Cink.

Na zdravniško postajo v Trstu so se zatekli med drugimi radi lahkih telesnih poškodb tudi: Lina Janežič, Pavel Švagelj, Andrej Gier, Križnarič Julijana in Bocassinij Josip, vsi iz Trsta.

Električni tramvaj Trst - Opčina bo zopet vozil, toda le do Škorklje. Govori

se, da bo tudi mestna cestna električna železnica zopet vpostavljena. Če je to res, bo tramvaj za nagajko hvala Bogu izginil.

Imenovanje. C. kr. namestnik v Trstu je imenoval policijskega praktikanta Helmut viteza pl. Hirschal c. kr. policijskim koncipistom v Trstu.

Utopljeni vojak. V petek, 22. t. mes., jutraj je bila pozvana tržaška rešilna postaja, češ, da leži v morju truplo neznanega vojaka. Zdravnik rešilne postaje se je podal takoj na morskobrežje in konstatiral, da je truplo že dalj časa v stanju trohnobe. Ker je slučaj prevzela c. in kr. mornariška oblast, se je zdravnik brez nadaljnjih ukrepov povrnil. Mrliča še niso identificirali.

Podpisovanje vojnega posojila na Kranjskem.

— Posnemajte lepe zglede! Pri podružnici c. kr. priv. avstrijskega kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Ljubljani so med drugimi podpisali III. avstrijskega vojnega posojila — izdaja oktober 1915: nom. 40.000 K Josip Krisper, Ljubljana; 30.000 kron Adolf Lorant; 25.000 K Georg Engelhart, četovodja v 7. lovskem bataljonu; 20.000 K Franc Galle, graščak, Bistra pri Borovnici; 50.000 ga. Elza Galle, Bistra pri Borovnici; 20.000 K gospa podpolkovnika Mina Lang, Ljubljana, 10.000 K Nj. Sv. princ Herman von Schönburg-Waldenburg, Šneperk; 8000 K gospa dr. Josipina Flerin, Žužemberg; 3000 K dr. Demeter vitez pl. Bleiweis, c. kr. zdravstveni nadzornik, Ljubljana. — Pri c. kr. priv. splošni prometni banki, podružnici v Ljubljani (prej I. C. Mayer) so III. avstrijsko vojno podpisale med drugimi tudi te-le stranke: Gospa Alma Urbanc, Ljubljana, 20.000 K; gospa Ana pl. Tornago v Ljubljani 10.000 K; Cecilijanska družba fare Marijinega oznanenja v Ljubljani 2400 K; gospod Gustav Eger in gospa Marija Eger v Železnikih 50.000 K; prečastiti gospod Janko Barle, mestni župnik v Ljubljani, 12.000 K; gospod Maks Jermann v Ljubljani, nadaljnih 4000 K; gospa Jeni Kaučič, Ljubljana, 4000 kron; gospod Jožef Presker v Ljubljani 10.000 K; gospa Renata Bock v Ljubljani 2000 K; gospodična Edita Bock v Ljubljani 2000 K; gospodična Albina Toman v Ljubljani 4500 K; gospa Friderika Tönnies v Ljubljani 20.000 K; gospod Gustav Viljem Tönnies v Ljubljani 10.000 K; gospa Frici Seemann v Ljubljani na prvo in II. vojno posojilo 7000 K, na III. vojno posojilo 3000 kron, skupaj 10.000 K.

Pri Ljubljanski kreditni banki so nadalje podpisali vojnega posojila: Mestna hranilnica, Kamnik, 35.000 K; Cesarja Fr. Josipa I. zaklad za uboge, Trbovlje, 20.000 kron; družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, 20.000 K; posojilnica v Črnomlju 20.000 K; Ivan Samec, veletržec, Ljubljana, 10.000 K; Danilo Pirc, lekarnar, Idrija, 10.000 K; Josip Zidar, trgovec, Ljubljana, 10.000 K; dr. Alojzij Franko, Gorica, 10.000 kron; Joh. Wakonigg, trgovec, Šmartno p. Litiji, 3000 K; Avg. Jenko, trgovec, Ljubljana, 2000 K; Viktor vitez Andrioli, c. kr. davčni upravitelj, Kamnik, 2000 K; hranilnica in posojilnica, Železniki, 2000 K; Štefan Arko, posestnik, Dane, 2000 K; Josip Pros, ravatelj c. kr. tob. tovarne, Ljubljana, 2000 K; Iv. Staudacher, Ljubljana, 1000 K; Alojzij Pegan, c. kr. notar, Idrija, 1000 K; Jak. Avšič, podravatelj banke »Slavije«, Ljubljana, 1600 K; Adolf Anton Mlekuž, Bovec, 1500 K; Anton Hafner, Železniki, 1000 K; dr. M. Rus, c. kr. polkovni zdravnik, 1000 K.

— Pri Zadrugi zvezi v Ljubljani so te dni podpisali tretje vojno posojilo sledeči: 1000 K Janez Černe, Dunaj; 1000 K Janez Stepic, Medv. selo; 1000 K č. gosp. Anton Koritnik, prof. v knezoškofijskih zavodih; 2000 K Anton Riepl, Hrenovice; 3000 K Oražem Franc, Matenja; 400 K Fr. Marn, Dol; 600 K Kastelic Matija, Dol; 800 K Anton Pirnat, Črniče; 100 K Marija Podbevšek, Črniče; 200 K Marija Kokalj, Črniče.

Laška sebičnost.

Kodanj, 20. oktobra. Italijanski časnikar Gandolfi priobčuje v »Nationaltidende« opis laških načrtov na vzhodu in poroča o zadoščenju, s katerim so Italijani sprejeli padec Venizelosa in mirovno politiko kralja. Tako so padle grške spekulacije na Malo Azijo, zlasti na Smirno, in Italija se nima več bati nasprotstva. V Italiji so prejšnje obljube, katere je ententa dala Grški, opazovali z velikim nemirom.

Lugano, 21. oktobra. »Giornale d'Italia« zopet brani Italijo pred zlobnim očitkom, da kaže nasrkivaj neko posebno obzirnost proti Nemčiji. Toda kdor zasleduje akcije v Alpah, se mora prepričati, da je Italija tako v duhu naroda kakor v duhu armade enkrat za vselej pretrgala vse vezi z Nemčijo. — »Idea Nazionale« pravi, da Italija ne gre na Balkan, dokler ni dana popolna gotovost, da so vsi zavezniki enako odločeni za udarec na Balkanu. Drugič pa je treba preganati nevarnost, ki

tiči za hrbtom, in sicer od strani Grške. Tej je treba pokazati pest in jo že danes smatrati za nasprotnico, ker je sklenila nek dogovor z Bolgarijo.

Kino

„CENTRAL“
v deželnem gledališču.

Danes v soboto 23., jutri v nedeljo 24. in v ponedeljek 25. oktobra:

Drama v zvezdarnici

ali

„Za jedno zvezdo“

Zelo zanimiv igrokaz v 3 dejanjih, poln novih situacij.

„Če ženske študirajo“.

Veseloigra šaljive ženske emancipacije.

Avstrijsko kinematografično vojno poročilo.

Bifet v I. nadstropju.

Zobna krema

KALODONT
70 vinarjev.

Sanatorij GUTENBRUN, Baden pri Dunaju.

Frzkal. — dietetično zdravilišče I. vrste. Prospekti na razpolago. Seizdravnika: D. pl. Aufsehnaiter, ces. svet. dr. Podzahradsy. 1001

SANATORIUM EMONA
ZA NOTRANJE IN KIRURGIČNE BOLEZNI.
— PORODNIŠNICA.
LJUBLJANA-KOMENSKA ULICA 4
SEIZDRAVNIK: PRIMARJ DR. FR. DERGANČ

Kupi se

mlekarski ali sifonski voz

za prevažanje mleka na peresih, ter en lahak konj. Ponudbe pod »Mlekarna 2172« na upravnštvo Slovenca.

2180

Zahvala.

Za tako obilo nam dole izraze iskrene sočutja ob prebriski izgubi našega ljubljene soproga in očeta, oziroma brata, svaka itd.

Štefana Tomšiča

nadučitelja v pokoju,

ki nas je prerano zadela, ter za mnogoštevilno čašče spremljevanje pri pogrebu izrekamo vsem globokočutečo srčno zahvalo.

Žalujejo ostali.

OVČJO VOLNO

vseh vrst in vsako množino
kupi po najvišjih cenah

J. GROBELNIK,

Ljubljana, Mestni trg št. 22.

ANTON BOČ

harvarija in kemična pralnica

Ljubljana, Selenburgova ul. 6

Dela se izvršujejo tudi na

Glinah št. 46. Nizke cene!

Točna in solidna postrežba!

Obstoj tvrdke že čez 50 let.

MATTONIS
JEDINSTVEN U SVOJOJ ANALITIČNOJ KAKVOČI
NAJBOLJE ODVAJNA NAJISURNIJE PORODIČNO PICE
GISSHUBLER
ČISTI PRIRODNI ALKALICNI
KISELI IZVOR

Zaloge v Ljubljani:

A. Šarabon in Mihael Kastner.

Zdrobljeno mlo

nadomestek za drago mlo, napravi perilo svetlo belo, prihrani delo in preuog. 5 kg poštni zavoj K 3,50 pošlila po povzetju Karel illek, kem. tovarna Sternberg, Morava. 2164

Potrebujem takoj

2093

čevljarskega pomočnika in učenca

plača po dogovoru za mešano delo.

Ivan Bratina, čevlj. mojster Idrija 98.

Kupi se 1 par ali več majhnih zelenih

papig

(Wellensittich) — Ponudbe na upravništvo Slovenca pod št. 2165.

Karel Linhart, urar

Ljubljana, Marije Terezije cesta št. 7.

Zaloga vseh vrst žepnih ur, ur na nihalo s polnim bitjem, stenskih in kuhinj. ur, budilk. Nikljaste vojne ure, ure v zapesnicah z radijskim kazalnikom ali brez njega, zaloga srebrnih in nikljastih ur »OMEGA« po najnižjih cenah. 2070

:: Popravila se izvršujejo najbolje. ::

Iščem

za takojšnji nastop več delavcev za sekanje in izdelovanje drv. Ponudbe na naslov: Franc Dolenc, trgovina z lesom v Stariloki p. Skofjaloka. 2137

2182

Žalostnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem tužno vest, da je naš dobri oče, stari oče in tast, gospod

Jakob Ažman

bivši mnogoletni uradnik užilinske naklade,

danes ob 7. uri jutraj, v 69. letu svojega trudapolnega življenja, potem ko je prejel zadnja tolažila sv. vere bogu vdano umrl.

Pogreb se vrši v nedeljo, 24. oktobra v Rudolfovem. Sv. maše se bodo brale istotam in v Ljubljani.

Pokoj njegovi duši!

Franco, Rado, Ciril, Metod

sinovi.

Irma Stupica, Terezina Jakowitsch

Nežica, Anica, Josipina, heere.

Ružena Ažman, Tončka Ažman

snehi.

Fran Stupica, Fridr. Jakowitsch

zeta.

NOVOMESTO — LJUBLJANA, 22. oktobra 1915.

Trgovski pomočnik in vajenec

se takoj sprejmeta pri tvrdki
2183 Peter Lassnik, Ljubljana.

Sveže češplje in hruške (tepke)

kupuje vsako množino in po najboljših cenah
1638 veležganjarna sadja
M. Rosner & Co., Ljubljana.

Tvrška Ivana Murnika nasl. Ant. Stergar, Kamnik sprejme pomočnika ter vajenca.

Vstop takoj. 2171

2186 U VI 1050/15-3
V imenu Njegovega Veličanstva cesarja!

U. kr. okrajna sodnija v Ljubljani, odd. VI. je o obtožbi opravitelja državnega pravdnštva zoper Jožefa Mesca, 56 let starega, na Vrhniki rojenega, na Vič pristojnega, kat. oženjenega gostilničarja na Glincah št. 47, nekaznovanega, zavoljo prestopka po § 14 št. 1 cesarske naredbe z dne 3. avgusta 1915 drž. zak. št. 228 v navzočnosti opravitelja državnega pravdnštva c. kr. avskultanta dr. Pavlina in prostega obtoženca gorenjega po danes dognani glavni razpravi po predlogu obtožitelja na uporabo zakona, razsodila tako: Jožef Meseč je kriv, da je okoli 1. septembra 1915 na Glincah petrolej, katerega je kupil za ceno: 1 kg 76 h prodajal za ceno: 1 liter 80 h, torej izrabljaje izredne razmere povzročene po vojnem stanju za neobhodno potrebno reč očitno čezmerno ceno zahteval; zakrivil je s tem prestopok draženja po § 14 št. 1 cesarske naredbe z dne 7. avgusta 1915 drž. zak. št. 228 ter se po tem šu z uporabo §§ 261 in 266 k. z. obsoja v 40 K denarne globe v slučaju neizpolnitosti v 4 dni zapora in po § 389 k. p. r. v stroške kazenskega postopanja in izvršitve kazni.

Ljubljana, 28. septembra 1915.

Nagode s. r.

Izjava.

Podpisana Ana Klemen iz Predjame izjavljam, da so vse moje obdolžitve gospoda Frana Mayerja, logarja v Rakovniku, glede premične zapuščine mojega sina Antona Premila neresnične, te obdolžitve javno preključujem, jih kakor tudi izrečene psovke obžalujem in se zavaljujem g. Mayerju, da je odstopil od kazenskega postopanja.

V POSTOJNI, dne 19. oktobra 1915.

1286 ANA KLEMEN s. r.

Sprejme se takoj za čevljarsko obrt

učenec

poštenih staršev pri Ivanu Knapič, Taccen, p. št. Vid nad Ljubljano. 2155

Učenec in pomočnik

se takoj sprejmeta pri kolarskem mojstru Jakob Pintarič, Zgor. Vres, p. Celovec, Koroško. 2176

Krojašk. pomočnika

sprejme takoj Franc Malavašič, krojač in prodaja oblek, Vrhnika. 2178

Hiša

se proda iz proste volje, pritlična z več sobami, 3 veliki vrti, 3 velike brajde, vodnjak z najboljšo pitno vodo. Pripravna je za izvežbanega trgovca, ali za rokodelca vsake stroke, ker je na prometnem kraju, med 4 mi velikimi tovarnami, in stoji pri tovarniški cesti, v Celjskem predmestju, 10 minut od kolodvora — Celje. Proda se pod prav ugodnimi pogoji; lahko ostane tudi nekaj vkunženega; cena 10.000 kron. Več se izve pri g. Anton Schwigel St. Peter št. 75 v Savinjski dolini pri Celju.

500 K 1507
Vam plačam, ako Vaših kurjih očes, bradvic in trde kože, tekem 3 dni korenino, brez bolečin ne odpravi. Cena lončku z jamstvenim pisnom K 1.—, 3 lončki K 2.50. — KEMENY, Kaschau (Kassa) L, poštni predal 12/82 Ogrsko

Stroji za pripravljanje krme
reporeznice, sekalnice
parilnice, stiskalnice
mline za debelo moko
brzoparilnice
luščilnice za koruzo
stiskalnice za seno in slamo
izdeluje in razpošilja
PH. MAYFARTH & Co., Dunaj
II. TABORSTRASSE Nr. 71
Tovarna poljedelskih in obrtnih strojev.
Ilustrirani katalog št. 726 gratis in franko.

St. 17083.

RAZGLAS.

Listje z dreves na Opekarski cesti in v Koleziji se proda potom javne dražbe v pondeljek dne 25. oktobra 1915. ob 9 uri dopoldne.

Kupci naj se zbero pri bivšem Jelovškovem skladišču ob Ljubljani.

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 23. oktobra 1915.

2188

ZADRUŽNA ZVEZA V LJUBLJANI

Dunajska cesta št. 38

sprejema pod originalnimi pogoji prospekta prijave za

III. avstrijsko 5 $\frac{1}{2}$ % vojno posojilo iz leta 1915.

t. j. po K 93'60 in daje podpisovalcem še

posebno bonifikacijo $\frac{1}{2}$ %

tako da je za vsakih K 100.— plačati le K 93'10.

2181

Modni salon

Stuchly-Maschke

Ljubljana

Zidovška ulica št. 3 Dvorski trg 1.

Osebnostne izbrane novosti z Dunaja

Priporočila: največjo izbero klobukov za dame in deklice kakor tudi bogato zalogo žalnih klobukov.

Solidno blago.

Popravila točno in vestno.

Priiznane nizke cene.

Zunanja naročila na izbiro z obratno pošto.

Naznanilo!

Zadruga premogarjev v Ljubljani s tem vlj. naznanja svojim članom in sl. občinstvu, da je vsled odhoda načelnika g. Uherja k vojakom, prevzel načelstvo dosedanj podnačelnik g. Simon Kunčič na Sv. Petra cesti 45. 2170

Orehov okrogli les

kupi v vsaki množini po najvišjih cenah
2127 Peter Angelo Ljubljana.

Le pismene ponudbe se žele, tudi od trgovcev.

Pekarija se odda

takoj na 2174 Dunajski cesti 9.

Ježice

ov velikih in malih množinah

kupuje po maksimalnih cenah, danih od trgovskega ministrstva 8. t. m. Pošlje vreče in preskrbi vozne liste, tovarna podplatov,

Franc Knaflič, Šmartno pri Litiji.

Orehe, suhe slive, suhe hruške in krompir

kupuje tvrdka

Iv. A. Hartmanna nasl. A. Tomažič, Ljubljana

v vsaki množini po solidnih najvišjih cenah. 2043

Namizna jabolka

fine vrste razpošilja sadna razpošiljalnica FR. CERAR, Stob p. Domžale Kranjsko. S kolodvora Domžale 100 kg po 20—35 K po kakovosti. Pošilja se po dogovoru.

V. ŠVARA, agentura v Ljubljani
Budičevski pot 10
Blažičeva ulica št. 10
od starega sklada, ki se konča okoli (Košarjeve)

la OGRSKE salame

Pozor! Vse blago Pozor!

kakor tudi čevlje, dokler kaj v zalogi, brez zvišanja po stari ceni. Tudi zalogo nagrobnih vencev s trakovi in napisi.

Prosim, prepričajte se! 1574

Uljudno se priporoča tvrdka

K. WIDMAYER, pri »Solncu«, za vodo.

Dva izurjena 2175

Ključavničarska pomočnika in enega vodovodnega instalaterja

sprejme takoj Ivan Triller, ključavničarski mojster in vodovodni instalater na Bledu.

Namizna jabolka

od 5 kg naprej po 20—60 v kg, razpošilja po povzetju A. OSET, p. Gaštanj, Koroško. Razpošilja se tudi vino jabolčnik, suhe češplje, ter nova zdravilna kislina voda »Silva« vrec. 2038

VOLNO

ovčjo, oprano in neoprano, kupim vsako množino po najvišji ceni proti takojšnjemu plačilu, ter plačam vožnjo sam. Večjo množino pošljem potnika osebno prevzeti. Veletrgovina R. STERMECKI, Celje št. 20, Štajersko. 1621

Proda se

6 srednjih konj

vajeni vsi vožnji, starost od 4. do 8. let. Radi pomanjkanja hlapcev se prodajo tudi opravilno vred. Oddajo se tudi

3 tovor. vozovi in ena močna

kočija.

Kje, pove uprava tega lista pod št. 2167. (Znamka)

Oskrbnik

sebno znanje slovenskega jezika. - Ponudbe sprejema: 2187

„Pozemková Banka“ v Pragi, Na Příkopě št. 12.

za grajščinsko posestvo na Kranjskem se išče pod ugodnimi pogoji; želi se posprejema:

Odlikovan na razstavi v Radoljici leta 1904 s častno
diplomo in svetiljo I. vrste.

BRINJEVEC

načinje vrste,
posebno pripo-
ročljiv proti ku-
nim boleznim, se
dobi pri Gabri-
elu Eršnu, Zna-
pne pošta Be-
gunde pri Les-
cah, Kranjsko.

Za pristnost se jamči. Cene zmernе.

3167

Kupi se dobro ohranjen
glasovir ali pianino

Vpraša se Poljska cesta 13. na Selu.

Neznosne nadloge uši — rešijo
vojaka zanesljivo in trajno

Sadnikar-jeve vrečice

katere imajo 10 prednosti:

1. Niso nosilec škodljivca.
2. Učinkujejo zanesljivo.
3. So brez duha.
4. So snažne.
5. So priročne.
6. So na leta trpežne.
7. Ne škvari jih mokrota.
8. So poceni.
9. Zadržijo nove nalezbe.
10. Pošiljajo se v pislih.

Sedanja veča dolži edino uši kot prenašalce pega-
stega legarja. Kdor se ubrani uši, je varen pred
to kugo. — Vrečice prodaja:

Cvančara, drogerija, Ljubljana; J. R. Hoče-
var, lekarna, Vrhnika; J. Koschier („Pri
orlu“), Kamnik.

Zahtevajte

zastonj in poštne prosto moj glavni
cenik s 4000 slikami ur, zlatnine in
srebrnine, glasbil, predmetov iz usnja
in jekla, potrebnih za gospodinj-
stvo in toaletu, orožja, municije itd.

Prva tovarna ur

Jan Konrad, s. in kr. dvor-
ni zalažnik Brū št. 1224 (Češko)

Nikelnaste Roskopit-ure K 3-90, 4-20, 5-
Srebrne K 8-40, 9-50. — Nikelnaste budilke
K 2-90. Budilke z dvojnimi zvonci K 4-
Pošilja se po povzetju. — Nikak riziko!
Zamena je dovoljena ali denar nazaj!

Edino najboljše Pfaff šivalne stroje — Puch kolesa

priporoča

po ugodnih cenah in plačilnih pogojih

IGN. VOK

specialna trgovina šiv. strojev in koles

Ljubljana, Sodna ul. 7.

letno jamstvo za veze-
nje najbolj pripravi.

Lažki elegantni modeli
vseh vrst.

Cenik zastoj in franko. — **Zastopnike sprejem.**

Zaloga pohištva in tapetniškega blaga.

Mizarstvo.

Popolna spalna
oprema za 2 osebi
zgotovljena iz tu-
ali inozemskega
oreha ali hrasta z
marmorjem in og-
ledalom

Zaloga otroških
vozičkov.

Cene
konkurenčne.

Blago solidno.

350 K

J. Pogačnik

Ljubljana, Marije Terezije cesta 13-18.

Oblastveno konces. zasebna posredovalnica
za nakup in prodajo zemljišč in posestev

VALENTIN ACCETTO

zapriseženi sodni izvedenec

Ljubljana, Trnovski pristan šte. 14.

Prodajalci ali kupci naj se obrnejo na zgoraj imenovano posredovalnico.
Vse vrste posestva, vile in zemljišča na izbiro. 249 Tajnost zjamčena.

A. & E. SKABERNÉ

Ljubljana, Mesni trg

Specijalna trgovina
pletenin, trikotaž in perila.

Priporoča svojo zalogo, kakor:

Sportno in vojaško perilo in sicer: nogavice, gamaše, dokolenice,
snežne kučme, rokavice, žilogrejce, sviterje, pletene srajce in
spodnje hlače iz volne, velblodje dlake in bombaža.

Perilo za dame in gospode iz šifona, cefirja, barhenta in flanele.
Perilo za dečke, deklice in dojenčke.

Gumijevi plašči, nahrbtniki itd.

Na debelo in drobno.

1926

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani

n. a. dež. življ. in rentne, nezg. in jamstvene zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživlje in smrt, otroških dot. rentna in ljudska, nezdgodna in jamstvena zavarovanja.
Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.

Udeležba na dividendah pri življenjskem zavarovanju že po prvem letu: Stanje zavarovanj koncem
leta 1914. K 173,490.838 —
Stanje garancijskih fondov koncem leta 1914. K 48,752.022-76
V letu 1914. se je izplačalo zavarovancem na dividendah iz čistega dobička . . . K 432.232-66

Kdor namerava skleniti življenjsko zavarovanje, veljavno za **vojno zavarovanje**,
naj se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice. — Prospekti zastoj in
poštne prosto. 1439

Spособni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji.

Marije Terezije cesta št. 12.

Ustanovljeno 1. 1893.

Ustanovljeno 1. 1893.

Vzajemno podporno društvo

v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz
svojega. Zunanjim
vlagateljem so za poš-

5%

ljanje denarja na razpo-
lago brezplačno polo-
žnice poštne hranilnice

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7½, 15 ali 22½ let;
pa tudi izven odsekov proti poljubnim dogovorjenim odplačilom.
Dovoljujejo se ranžijska posojila proti zaznambi na plačo in
zavarovalni polici ali poroštvo. Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 kron.
Deležnikov je bilo koncem leta 1913 2492 s 17.406 deleži, ki repre-
zentujejo jamstvene glavnice za 6,788.340 kron.

Načelstvo:

Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stol. kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani.

II. podpredsednik:

Karol Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Člani: Fran Borštnik, e. kr. profesor v pokoju v Ljubljani; Ignacij Zaplotnik, katehet
v Ljubljani; Ivan Dolenc, e. kr. profesor v Ljubljani; dr. Jožef Gruden, stolni kano-
nik v Ljubljani; Anton Koblar, dekan v Kranju; dr. Jakob Mohorič, odvetniški kandidat
v Ljubljani; dr. Fran Papež, odvetnik v Ljubljani; B. Remec, ravnatelj trg. šole v Ljubljani;
Anton Sušnik, e. kr. gimnazijski profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v
Ljubljani; dr. Aleš Ušeničnik, profesor bogoslovja v Ljubljani; Fran Verbič, e. kr. gim-
nazijski profesor v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kržič, e. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: Anton
Čadež, katehet v Ljubljani; Ivan Mlakar, profesor v Ljubljani; K. Gruber, e. kr. fin. rač.
oficijal v Ljubljani; Avgustin Zajc, e. kr. rač. revident in posestnik v Ljubljani.

Ustanovljeno v letu 1842.

Brata Eberl

Trgovina oljnatih barv,
laka in firneža

Crkoslikarija

Slikarja, pohištvena in
stavbena pleskarja

Ljubljana, Miklošičeva cesta

Nasproti hotela Union
Telefon 154. Telefon 154.

Jantarjevi laki in laščilo za sobna tla.

Marx-emaļl za pode, zid, železo in drugo.

Firnež iz pristne-
ga lanenega olja.

Oljate barve, najboljše

vrste fačadne barve,

vremensko neizpremen-

ljive (Kronsteinerja) barve, in raznovrstne vzorce za

sobne slikarje.

Lake angleške za kočije, lake

za pohištvo in druge predmete

Olje za stroje, prašno olje, karbolinej, čopiče za vsako
obrt. - Vse potrebščine za umetnike, slikarje i. t. d.

Predmete in potrebščine

za žgalno in briljantno

slikanje.

Delavnica za črkoslikarska,
likarska in pleskarska dela
Igriška ulica 6, Gradišče.

GORČEVA

KOLESA PRIZNANO NAJ:
BOLJŠA SEDANJOSTI X

A. GOREC

LJUBLJANA MARIJE TERE:
ZIJE CESTA 57/14 NOVI SVET
NASPROTI KOLIZEJA ZAH:
TEVAJTE PRVI SLOV. ČENIK
BREZPLAČNO

Spiritol
je vojakom peč!

Sveti, kuha, greje!

Nosi se v žepu!
Neobhodno potrebno za bojišče!
Razpošiljamo takoj našim prezebujočim
vjakom!

Dobi se povsod!

Tovarna za „Spiritol“, Dunaj I., Gluckgasse 2.
Razprodajalci se iščejo! 1942 1

Prvo kranjsko podjetje za umetno
steklarstvo in slikanje na steklo

Augusta Agnola
Ljubljana

Dunajska cesta šte. 13
pri „Figovcu“

se priporoča slav. cerkvenim
predstojništvom kakor p. n.
občinstvu za solidno izvršitev
vsakovrstnega umetnega ste-
klarstva in slikanja na steklo,
za steklarstvo v figuralni in
navadni ornamentiki, stavbo
ter portalno steklarstvo. —
Zaloga steklenega in porcela-
stega blaga vsake vrste, sve-
tilk, zrcal, okvirov za podobe
itd. — Narisi in proračuni na
zahtevo zastoj. — Spričevala
mnogo dovršenih del na raz-
polago. 74

Velika zaloga krasnih
VENCEV IN TRAKOV.

BENEDIKT & CO., LJUBLJANA
PREŠERNOVA ULICA

Modni salon A. Mildner nasl.
P. BARBORIČ Ljubljana —
Mestni trg šte. 7

1907

priporoča svojo veliko zalogo

ključanih klobukov, praznih oblik, peres,
cvetlic itd. Največja izbira žalnih klobukov.

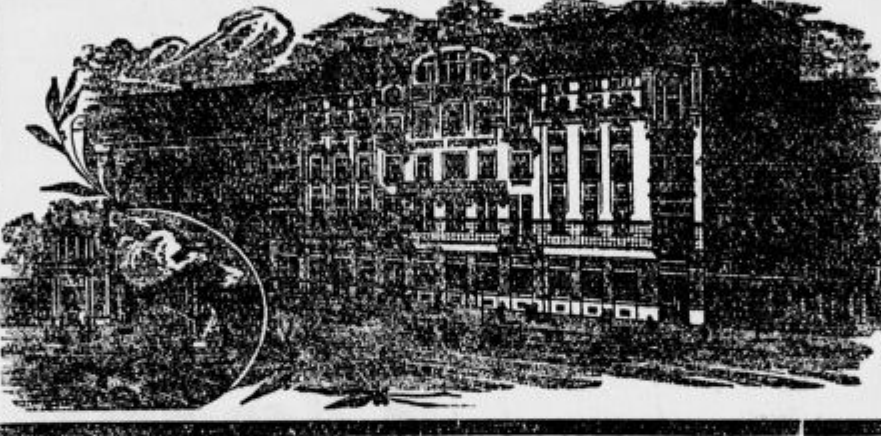
Popravila točno in ceno. Dobro blago. Najnižje cene.

2075

Kranjska deželna banka
v Ljubljani

sprejema pod pogoji glasom prospekta prijave za
III. davka prosto 5 1/2 % vojno posojilo
in odobri podpisovalcem pol odstotka od razgla-
šene podpisne cene.

Deželni dvorec Gosposka ul. 2.

Najboljša in najsigurnejša
prilika za štedenje!

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta šte. 6, pritličje, v lastni
hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge in vloge v
tekočem računu, za katere jamčijo
ne samo njeni zadružniki temveč

tudi cela dežela Kranjska

ter jih obrestuje po 4 3/4 % brez
kakega odbitka, tako da sprejme
vložnik od vsakih vloženih 100 K
čistih obresti 4.75 kron na leto.
Stanje vlog je bilo koncem junija,
1915 čez 23 milijonov kron. Za
nalaganje po pošti so poštnohnan.
položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.

izborna se je obzelo za vjake v vjaki in
opis za vsakega kot najboljšo

bol oblažajoče mazanje

pri prehlajenju, reumatizmu, gihis, infueno,
pruži, vrtalni in boleti v hrba

Dr. Richter-ja

Sidro-Liniment. capitel
compos.

Nadomestilo
za **Sidro-Pain-Expeller.**

Steklenica kron. — 80, 1.40, 2.—

Dobiva se v lekarnah ali direktno
v Dr. Richter-ja lekarni „Pri zlatem levu“,
Praga, I., Elizabetna cesta 6.

Dnevne raspodiljanje.

100 litrov zdrave domače pijače,

osvežujoče, dobre in šele gasoče si lahko
vsak sam priredi s malimi stroški. V sa-
logi so snovi za ananas, jabolčnik, gro-
znadine, malinovo, poprova meta, mu-
škatale, pomerančnik, dišava, parla,
višnjevec. Ta pijača se lahko polni sa-
viva hladna, pozimi pa vroča mesto ru-
ma in žganja. Skaniti se ne more. Snovi
s natančnim navodilom stanejo K 4.50
franko po povzetju. Na 5 takih porcij do-
dam eno povzbu. Za gospodarstva, tovarne, delavnice itd.
neprecenljive vrednosti, ker delavce ta pijača osveži in
ne upijani, valed česar ne sgrube nič na svoji delamotnosti.

Jan Grolich, drogerija „Pri angelu“, Bruno 643, Morava.
1851

Najstarejša slovenska tvrdka te stroke.

Obstoji že nad 38 let

ANA HOFBAUER

Imeteljica zaloge cerkvene obleke in orodja
Ljubljana, Wolfova ulica 4

si usoja javiti preč. duhovščini ter sl. ob-
činstvu, da izdeluje natančno po naročilu
in predpisih vsakovrstne bandere, baldah-
nine, plašče, kazule, pluvijale, dalmatke,
velume, albe, koretije, prte itd. itd., sploh
vse kar se rabi v cerkvi pri službi božji.
Izdeluje se vse ročno, solidno, pošteno
ter po najnižjih cenah, ter se prevzemajo
tudi naročila na voženje, prenavljanje
stare obleke ter sploh vsa popravila.

Zagotavljajoč hitro in najpoštenejšo postrežbo, prosim, da
se pri naročitih izvoli ozirati na prvo domačo tvrdko.

Pivnica Laškem trgu
se takoj odda v najem.

Dr. Jcsip Kolšek,
odvetnik v Laškem trgu.

1256

Štambilije

vseh vrst za urade,
društva, trgovce itd.

Anton Černe
graver in izdelovatelj
kavčuk - štambiljev

Ljubljana, Selenburgova ul. št. 1.
Ceniki fr anko. 553 Ceniki franko.

Volno
za snežne čepice,
nogavice,
žilogrelce i t. d.

priporoča
TONI JAGER,
LJUBLJANA, Zidovska ul. 5.

Brzjavke:
Prometbanka Ljubljana.

C. kr.

priv.

Telefon št. 41.

Sološna prometna banka podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 30 podružnic, **Vogel Marijin trg — So. Petra cesta.** Delniški kapital in reserve 65,000,000 kron.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na
hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim
vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupo-
vanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shra-
njevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje. 15

Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsedkar brezplačno. Stanje denarnih vlog na hranilne knjižice dne 30. sept. 1915 K 93,215,892.—

31. decembra 1912 na knjižice in tekoči račun K 235,633-922.—

Najkulantnejše izvrševanje borznih naročil na vseh tuzemskih in inozemskih mes-
tih. — Izplačevanje kuponov in izžrebanih vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodaja-
nje deviz, valut in tujih novcev. — Najemodaja varnih predalov samoshrambe (safes) za
ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastnim zaklepom
stranke. — Brezplačna revizija izžrebanih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa žrebanja